

ч. 1 (185) 2017

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

У вересні 2014 року створено батальйон особливого призначення «Гарпун». Неофіційно його називали пластовим, адже в ньому відбувало службу понад двадцять пластунів. В основному це були члени куреня «Орден Залізної Остроги». Командиром «Гарпуна» став друг «Полковник» — пл. сен. праці Костянтин Жук, ОЗО.

«Гарпун» у зоні бойових дій виконував особливі завдання, брав участь у проведенні спеціальних операцій у тісній співпраці з деякими спецпідрозділами. У листопаді 2015 року «Гарпун» увійшов до складу полку «Миротворець».

Друг «Полковник» складає Присягу на вірність прапору «Ордену Залізної Остроги». Київ, 5 грудня 2015 року.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIACH

Реєстраційне свідоцтво КВ №2821 від 12 грудня 1996 року.
Видається щоквартально

© Видає Головна Пластова Булава. Відповідальний за випуск —
пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ

1 (185) 2017

РЕДАКЦІЯ:	пл. сен. Юрій ЛЕСЬКІВ ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
	пл. сен. Любомир ОНИШКЕВИЧ пл. сен. Лариса ОНИШКЕВИЧ СПІВРЕДАКТОРИ
	ст. пл. Тетяна ЛУЩЕНКО АДМІНІСТРАТОР В УКРАЇНІ
	пл. сен. Ольга СВДЗИНСЬКА МОВНИЙ РЕДАКТОР
	Оксана СТОРОЖ КОРЕКТОР
	к. і. н. Андрій СОВА ст. пл. скоб Тарас ЩЕПАНЯК ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЇ
	пл. сен. Мирон БАБ'ЮК АДМІНІСТРАТОР
	ст. пл. вірл. Марічка ПАВЛИШАК МИСТЕЦЬКЕ ОФОРМЛЕННЯ

АДРЕСИ АДМІНІСТРАЦІЇ	В УКРАЇНІ:
	Пластовий шлях, Тетяна Лущенко а/с 104, м. Київ, 04111, Україна luchtchenko@gmail.com
	В ДІЯСПОРІ:
	Plastovy Shliakh, Myron Babiuk 737 Ulana Lane, Webster, NY 14580-9164, USA 585-872-4263, printmyron@gmail.com

АДРЕСИ ДЛЯ ЛИСТІВ	В УКРАЇНІ:
	Пластовий шлях, Юрій Леськів а/с 92, м. Самбір Львівської обл., 81400, Україна тел. 067-921-7012 plast.shliakh@gmail.com
	В ДІЯСПОРІ:
	Plastovy Shliakh, L. Onyshkevych 5842 Wyndham Circle N., #105 Columbia, MD 2144 tel. 410-740-1323 onyshlub@aol.com

Статті, підписані прізвищем, псевдонімом, ініціалами автора, відбивають погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу і не конче є офіційною позицією організації Пласт.

Редакція застерігає за собою право виправляти мову, стиль, а часом скорочувати надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи, які, на думку редакції, могли б бути для когось образливими.

Використання матеріалів, в тому числі й ілюстрацій, є дозволене за умови посилання на журнал «Пластовий шлях».

Просимо читачів вчасно повідомляти про зміни адреси у відповідні адміністрації. Журнали, які повернулися не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за додаткову плату.

© ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ №1 (185) 2017
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 2821 від 12.12.1996.
Друк: Мережа друку «Паперівка» (ФОП Ганиш Я.Я.), 77509, Івано-Франківська обл., Долинський район, с. Новичка, вул. Гірська, буд. 31, тел. (0342) 785 217.
Виходить щокварталу. Наклад 400 примірників. Підписано до друку 10.02.2017.
З усіма питаннями щодо поширення журналу звертатися в редакцію.
Електронна пошта: plast.shliakh@gmail.com

На першій сторінці обкладинки — Начальний Пластун д-р Любомир Романків перед будинком, в якому народився (тепер районний Центр творчості дітей та юнацтва). Жовква, квітень 2010 р.
Фото Юрія Лєскова

ЗМІСТ

ВІД РЕДАКЦІЇ

- 5 **Юрій Лєсків**
У майбутнє дивимосся з оптимізмом

НАЧАЛЬНІ ПЛАСТУНИ

- 6 Завершилася каденція третього Начального Пластуна

ОФІЦІЙНЕ

- 12 Обрано новий Головний Пластовий Провід

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

- 13 **Христия Колос**
В Торонто відбувся XXXI Крайовий Пластовий З'їзд
- 14 **Юрій Лєсків**
На з'їзд — у Клівленд
- 16 **Маркіян Лазурко, Славка Шулякевич**
«Скелясті шляхи, минулі стежки»
- 20 **Юрій Лєсків**
«Писаний Камінь»: п'ятдесят і один рік славної історії
- 22 **Марта Мудра, Надя Заперник**
«Шостокрили»
- 24 **Наталя Бендюк-Оришкевич**
Доповнюємо програму таборування...
- 25 **Тарас Щєпаняк**
Розпочали рік, в якому відзначатимемо 105-ліття
- 26 Пишуть «Верховинки»
- 27 **Анничка Королишин**
«Чи знаєш ти найкращу в світі пісню...»

БУТИ ВІРНИМ УКРАЇНІ

- 30 **Петро Содоль**
Ордени за героїзм в УПА

ПЛАСТОВІ ПОСТАТІ

- 32 **Богданна Блаженко Титла**
Митрополит Філядельфійський пл. сен. Стефан Сулик

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

- 35 **Старий Вовк**
Він блискуче сповнив обов'язки

НАШІ ІНТЕРВ'Ю

- 36 **Тарас Зень**
Голлівудська акторка Кетрін Винник

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

- 41 **Орест Джулинський**
Відомий науковець Орест Субтельний написав історію Пласту англійською

НА ВІЧНУ ВАТРУ

- 44 Богдан Гаврилишин
46 Маркіян Матей Павлів
47 Орест Теодор Павлів
48 Ія Кардаш-Лагодинська
48 Орест Субтельний
49 Ростислав Ратич
50 Богуслава Гринів

ПЛАСТОВА ІСТОРІЯ

- 52 **Андрій Сова**
Внесок Івана Боберського у становлення Пласту

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- 56 Зміст журналу «Пластовий шлях» за 2015 рік

Фото ст. пл. Артема Жукова, ЛЧ

пл. сен. Юрій Леськів, СМ
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

У МАЙБУТНЄ ДИВИМОСЯ З ОПТИМІЗМОМ

Дорогі читачки й читачі!

Тримаємо в руках перше цього річного число «Пластового шляху». Редакційний колектив намагався зробити його якнайцікавішим. Разом із тим, з огляду на низку різних обставин, чотири числа за 2016 р. у світ не вийшли, надолужити спізненість нам таки не вдалося.

Ми не раз згадували, що труднощі з вчасним виходом «Пластового шляху» почалися у 2011-му, коли весь редакційний колектив працював над створенням «Альманаху 100-ліття Пласту». Книга вийшла у світ на час, але працювати над нею і паралельно готувати «Пластовий шлях» виявилось завданням надскладним. Різні подальші спроби творчого колективу, як видрук спарених чисел журналу за 2013 рік, бажаного результату не дали. Журнал продовжував виходити у світ невчасно.

Таким чином, повторилася ситуація, яка в історії «Пластового шляху» вже була у 2000 р. Тоді головний редактор у вступній статті (число 1/125 за 2001 р.) повідомив про те, що редакція вимушено пропускає один рік, аби проблема зі спізненістю не тягнулася й надалі.

Зваживши всі «за» і «проти», цього разу теж вирішили вдатися до такого кроку як найбільш прийняттого варіанту виходу з ситуації, що склалася. Ми підготували число 1 за 2017 рік, залишили спізненість в минулому і докладатимемо всіх зусиль, аби від цього числа й надалі журнал з'являвся у поштових скриньках на час.

Ми переконані, що такий крок позитивно відобразиться на діяльності редакційного колективу, з'явиться краща можливість робити журнал щоразу цікавішим, приваблюючи цим нових прихильників «Пластового шляху».

Найважливішим є змістове наповнення журналу. Хоча цього річного число 1, зі зрозумілих причин, містить низку матеріалів за рік минулий (аби уникнути інформаційної прогалини щодо 2016-го), надалі плануємо друкувати не лише статті про пластове життя по краях, а й ґенерувати пластову думку. Для

цього запрошуємо до співпраці журналістів, яких чимало є серед пластунів. Як і завжди, наше редакційне товариство радо готове співпрацювати з кожним дописувачем, друкуючи змістовні та актуальні статті.

Щодо узгодження минулорічного та цього річного читацького адресаря, числа 2017 року без будь-якої додаткової вкладки надходять впродовж цього року до кожного нашого минулорічного передплатника як в Україні, так і інших краях.

Від редакційного колективу дякую всім вам, шановні читачі, дописувачі, прихильники «Пластового шляху», за розуміння обставин, що склалися, за допомогу, а також надіслані матеріали та світлина з пластової діяльності. Кожна ваша думка, порада, критичне зауваження чи добре слово для нас є важливими.

Віriamo, що з 2017-им відкриваємо нову сторінку в історії журналу, і «Пластовий шлях» — видання для старших пластунів, сеньйорів та прихильників пластової організації — ставатиме щоразу популярнішим, об'єднуючи довкола себе нових симпатиків.

СКОБ!

ЗАВЕРШИЛАСЯ КАДЕНЦІЯ

ТРЕТЬОГО НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА

9 квітня 2016 року завершилася каденція третього Начального Пластуна д-ра Любомира Романкова, який приступив був до виконання цього високого пластового діловодства 10 серпня 1997 року, склавши Присягу в особливому для кожного пластуна місці — на горі Сокіл. Позаду 19 років наполегливої і невтомної праці для розвитку Пласту в Україні та країнах діаспори.

Наскільки успішними були ці майже два десятиліття діяльності Начального Пластуна, яким був його життєвий і пластовий шлях до 1997-го, які здобутки у професійному та інших напрямках громадської активності — про це читач може довідатися нижче.

Ми ж стверджуємо, що горді за такого ідейного провідника Українського Пласту, який у різних напрямках діяльності і в різний час зробив багато як для розвитку пластової організації, так і для України загалом.

В Пласті не прийнято називати Начальних Пластунів колишніми. Вони — зразок і дороговказ для кожного з нас. Першим завжди був і є Северин Левицький, другим — Юрій Старосольський. Третім золотими літерами в історію Пласту вписаний Любомир Романків, який і сьогодні, в поважному 85-літньому віці, готовий допомагати Пласту мудрим виваженим словом. / Редакція

Начальний Пластун від 1997 року. Засновник і голова єдиного в світі центру застосування електрехемії в електроніці, що діє при IBM. Провідний науковець компанії IBM зі світовим іменем в галузі комп'ютерних технологій, винахідник процесів будови індуктивних і магнетопірних мікроголовок для запису інформації. Активний громадський і пластовий діяч упродовж 65 років. Тричі обраний Начальним Пластуном. За значну пластову працю нагороджений орденами св. Юрія в сріблі та золоті. Член 29-го куреня УПС «Сіроманці».

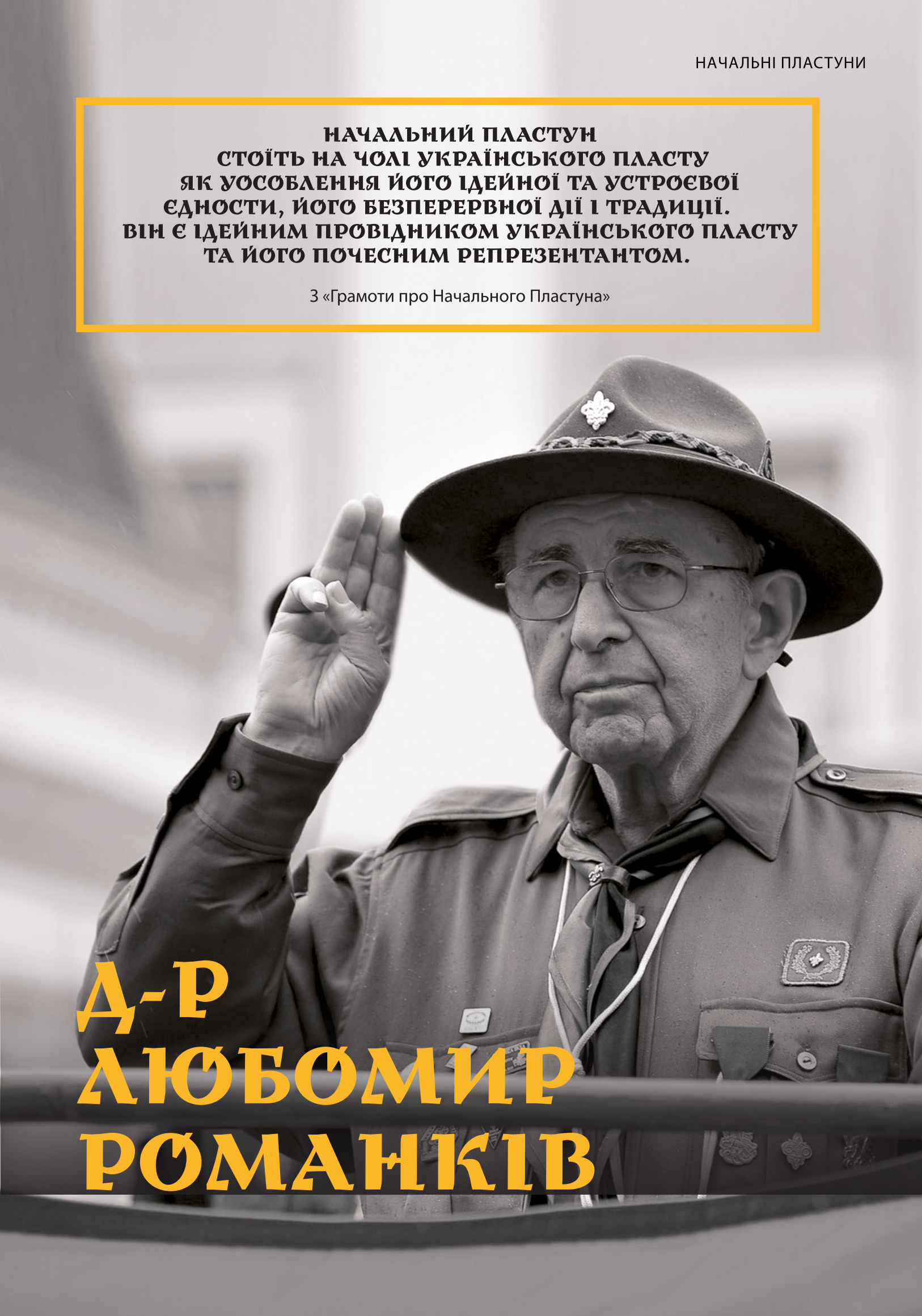
РЯДКИ З БІОГРАФІЇ

Народився 17 квітня 1931 р. у місті Жовква (Львівщина) в родині адвоката, голови повітової «Просвіти» Івана Романкова та вчительки Надії Іванець. Крім нього в сім'ї була старша на рік донька Богданна. Початкову освіту здобув у рідному місті. У гімназії навчався у Львові під час німецької окупації. У 1943—1944 рр. був членом ВСУМ у Львові.

1946 р. — член Пласту в Берхтесгадені, Німеччина. Склав I пробу й Пластову Присягу. Зор-

**НАЧАЛЬНИЙ ПЛАСТУН
СТОЇТЬ НА ЧОЛІ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ
ЯК УСОБЛЕННЯ ЙОГО ІДЕЙНОЇ ТА УСТРОЄВОЇ
ЄДНОСТІ, ЙОГО БЕЗПЕРЕРВНОЇ ДІЇ І ТРАДИЦІЇ.
ВІН Є ІДЕЙНИМ ПРОВІДНИКОМ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ
ТА ЙОГО ПОЧЕСНИМ РЕПРЕЗЕНТАНТОМ.**

З «Грамоти про Начального Пластуна»

**Д-Р
ЛЮБОМИР
РОМАНКІВ**

ганізував гурток «Дятелі», був гуртковим протягом року. Впродовж двох наступних років виконав вимоги II і III проб (Мюнхен-Фрайман, Німеччина). Був членом гуртка «Вовки». Увійшов до проводу куреня ім. Святослава Завойовника. Брав участь у міжнародних скавтських зустрічах, що відбувалися у Німеччині та Швейцарії.

Відбув вишколи новацьких і юнацьких виховників, здобув перший ступінь виховника УПН і УПЮ; був покликаний Яром Гладким сповняти обов'язки інструктора практичного пластування на курсі зв'язкових. Там само здобув II ступінь виховника УПЮ.

Після переїзду до Канади 1948 р. — співорганізатор станиці Едмонтон, організатор юнацького куреня, юнацький виховник, зв'язковий, організатор новацького гнізда, гніздовий, кошовий, станичний. Ініціатор придбання пластового дому та перших збірок коштів на дім. Орга-

**10 СЕРПНЯ 1997 Р.
НА ТАБОРІ «СОКІА»
ВІДБУВСЯ ЮВІЛЕЙНИЙ
ЗБІР ДО 85-ЛІТТЯ
ПЛАСТОВОЇ ПРИСЯГИ,
ПІД ЧАС ЯКОГО
ПРОВЕДЕНО
ЗАПРИСЯЖЕННЯ
НАЧАЛЬНОГО
ПЛАСТУНА
А. РОМАНКОВА, СМ**

Старші пластуни Богдан Олійник, Богдан Климкович, Любомир Романків та Юрко Климкович співають на Святі весни в Едмонтоні. 1950-ті роки.

нізатор і член булав таборів УПЮ і УПН в Едмонтоні, співорганізатор і стежовий самостійної стежі УСП «Вовкулаки».

1958 р. переїхав у Бостон, ЗСА, де до 1961 р. був юнацьким виховником, кошовим. Від 1965 до 1977 рр. був другим заступником Голови КПС, головним секретарем канцелярії КПС, відповідальним за дію канцелярії. Опрацював нову структуру КПС у ЗСА і правильник дії. За цим принципом діє КПС ЗСА понині.

Від 1978 до 1984 рр. — Голова ГПБ; здобув ступінь сеньйора керівництва. Засновник постійного Фонду Дрота для покриття коштів міжкрайових вишколів виховників. Взяв участь у

ЮМПЗ—1978 в Скелястих горах у Канаді, ЮМПЗ—1982 в ЗСА, ініціатор ЮМПЗ в Європі.

Від 1952 року брав участь у всіх Пластових Конгресах і Зборах КУПО. Від 1984 р., між Зборами КУПО, служив так званою пластовою організаційною пам'яттю для новообраних проводів ГПБ, а також для майже всіх новообраних Крайових проводів в Україні.

Від 1987 до 1994 рр. — Голова ГПР. Ініціатор переговорів зі Скавтським Бюро в Женеві з приводу прийняття Пласту до Світового Скавтіngu. Як Голова ГПР взяв участь у перших чотирьох З'їздах Пласту в Україні й допомагав унапрямувати пластову працю.

У 1994—1997 рр. — заступник Голови ГПБ і зв'язковий ГПБ з Україною та зі Скавтовим Бюро. Отримав для України дозвіл участі у 18-му Світовому Джемборі в Нідерландах у 1995 р. Забезпечив кошти в сумі \$45,000 для участі української делегації в Джемборі. Маючи спеціальний дозвіл Женевського бюро, взяв участь у Джемборі разом із делегацією України. Ініціатор і учасник першого Всеукраїнського скавтського джемборі, що відбулося в Невіцькому (Закарпаття) у 1996 р. за участі декількох скавтських організацій України і представників держав Європи.

10 серпня 1997 р. на таборі «Сокіл» відбувся Ювілейний Збір до 85-ліття Пластової Присяги, під час якого проведено запряження Начального Пластуна Л. Романкова, СМ. Очевидцями цієї події стали понад 1000 пластунок. Того ж року розпочав діяльність Фонд Начального Пластуна для швидшої розбудови Пласту в Україні. Ініціював реєстрацію Фонду як добровільної організації в Україні. В імені Фонду зобов'язався перших три роки надавати суму \$60,000 річно, від 2002 р. зменшені суми. За час існування Фонд доставив \$400,000 і комп'ютерну техніку для Пласту. Також Фонд Начального Пластуна підтримував велику кількість проєктів з розвитку організації в Україні.

У 1998 р. Л. Романків запропонував ввести професійний платний персонал у КПС України — зобов'язався його оплачувати від 1999 р. із Фонду Начального Пластуна. Для легшого зв'язку, адміністрації та швидшого росту запропонував З'їздові ввести обласні і регіональні структури в Пласті в Україні із частково платни-

Пл. сен. Л. Романків, СМ, після складання Присяги Начального Пластуна на г. Сокіл. 10 серпня 1997 р.

ми обласними і регіональними організаторами.

Л. Романків підтримує постійний зв'язок з усіма крайовими пластовими проводами в Україні від 1992 р. дотепер.

У 1998—1999 рр. побував у майже всіх станицях Канади й Америки, які святкували своє 50-ліття. Заохочував розпочати виміну виховниками і дітьми з Пластом в Україні, виготовляти матеріали про пластунок у формі «хто є хто», про те, що вихованці Пласту дали організації і громаді, щоб зацікавити своєю діяльністю дітей емігрантів четвертої хвилі.

1999 р. домігся участі України у 19-му Світовому Джемборі в Чилі. Їздив до Женеви і до Аргентини домовитися про співпрацю Пласту Аргентини, вистарав \$35,000 на переїзд пластунок

з України до Аргентини і Чилі. За спеціальним дозволом Скавтського Бюро взяв участь у Джемборі в Чилі разом із пластунами.

2000 р. — ініціював перенесення канцелярії КПС зі Львова до Києва для кращого зв'язку з усіма областями і урядом України.

2003 р. — подав кандидатуру пл. сен. Б. Гаврилишина, ЛЧ, до Baden-Powell Fellowship. Вистарав у куреня «Лісові Чорти» \$10,000 на оплату членства і передав відповідальність дальшого зв'язку з Женевою пл. сен. Богданові Гаврилишину, ЛЧ.

У 2006—2007 рр., під час ЮМПЗ—2007, Л. Романків розпочав акцію «Візія» — планування діяльності Пласту в станицях і краях на далеку мету. Живе в м. Браєркліф Манор, штат Нью-Йорк (ЗСА).

ЗАЦІКАВЛЕННЯ

Як у професійній праці, так і в Пласті — організатор, творець нових ідей, поглядів, проєктів. Зацікавлений аналізою різних можливостей для практичного розв'язання проблем, організаційних структур, фінансування для досягнення справного і успішного функціонування поодиноких проєктів та планування на далеку мету для досягнення вищих цілей організації і остаточної цілі її існування.

ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Любомир Романків — організатор і голова студентських товариств «Обнова» в Едмонтоні і філії СУСТА Бостоні. Організатор і провідник української радіопрограми в Едмонтоні. Організував акредитовані курси української культури в Мерсі Каледж, Н.Й. Запевнив постійне фінансування дворічного проєкту. У 1994 р. організував можливості для 5 науковців з університету ім. І. Франка у Львові відбутися літній курс у ділянці екології університету Коннектикут у ЗСА. Член Президії СКВУ, голова Комітету Української Молоді при СКВУ; організував молодіжні сесії на два Конгреси СКВУ. Член управи НТШ в Америці упродовж 6 років.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Любомир Романків — доктор металургії і матеріалів (1962). Інженер хемії (1955). Голова Центру Електрохімічної Технології і Мікроструктур в Дослідчому Інституті Т. Дж. Ватсона фірми «IBM». Винахідник процесів будови індуктивних і магнето-опірних мікроголовок для записування інформації (уможливило «тверді диски» та персональні комп'ютери). Автор і співавтор 67 патентів, 185 наукових статей, понад 350 наукових доповідей, організатор 10 міжнародних конференцій, редактор або співредактор 10 томів записок конференцій. Член Академії Наук «IBM», член Інженерної Академії Наук України, почесний член НТШ, дійсний і почесний член Інституту електричних та електронічних інженерів (IEEE), дійсний і почесний член Електрохімічного товариства ЗСА. Одержав золоті медалі де Нора від Електрохімічного Товариства ЗСА (одне з найвищих відзначень IEEE), золоту медаль Перкіна (найвище відзначення хемічної індустрії ЗСА).

У 2012 році обраний до «Inventors Hall of Fame» (залі слави винахідників) за винаходи і патенти, які уможливили феноменально швидке і густе магнетне записування цифрової інформації, що стало підставою для виникнення Інтернету і сьогодношньої швидкої комунікації.

Альманах 100-ліття Пласту

*Начальний Пластун у Львові. 10 квітня 2010 р.
Фото Ігоря Хомича*

Лист Начального Пластуна д-ра Любомира Романкова учасникам відзначення 104-ї річниці Першої Пластової Присяги, зачитаний пл. сен. Богданом Гасюком, V, під час святочної збірки у Львові 9 квітня 2016 року.

Я ГОТОВИЙ ДАЛІ СПІВПРАЦЮВАТИ

Дорогі Пластунки і Пластуни!

Вітаю вас із відзначенням Дня Першої Пластової Присяги. Шкодую, що не можу бути серед вас і завершити мою каденцію Начального Пластуна в Україні. Адже колись розпочав її саме в Україні, на Соколі. Недуга не дозволила мені вибратися в таку далеку дорогу.

По-особливому шкода ще й тому, що вступив до таємного Пласту саме у Львові в 1943 році. Ось чому, коли обирав місце для запряження як Начального Пластуна, обрав Україну, пластовий табір на горі Сокіл.

За 73 роки пластування випробував свої сили на різних постах, починаючи від гурткового, юнацького виховника, зв'язкового, станичного, члена КПСстаршини, голови ГПБ, і від 1997 року — Начального Пластуна. Кожний новий пост, який мені доручали чи на який обирали, ніс зі собою нові виклики і підготовляв до дальшої праці. Це великий позитив Пластової організації і її структури.

Як Начальний Пластун мав нагоду співпрацювати з п'ятьма різними Головними Проводами Пласту і багатьма КПСстаршинами. Це дало мені нагоду бачити, як різні пластові проводи у різних, часом дуже складних справах розв'язували дуже складні проблеми. Пласт дав їм для цього потрібні знання. Найважливіше — що, незалежно від складності ситуації, ніхто не опускав рук. Три Головні Обов'язки пластуна і 14 точок Пластового Закону були мотивацією не здаватися, а передавати свої знання далі, новим поколінням.

Я подбав про перенесення канцелярії КПС України до Києва і про потрібні кошти, щоб вести працю КПС на професійній основі та дати змогу Пластові стати всеукраїнською організацією, створивши Фонд Начального Пластуна. Сьогодні цей фонд займається ширенням Пласту всіма областями України.

Я часто їздив до Женеви, щоб переконати скавтський світ у тому, що Пласт — скавтська організація, яка ні в чому не уступає іншим скавтським організаціям світу. Мені вдалося отримати дозвіл і віднайти кошти, щоб сорок вісім пластунів і скавтів України потрапили у 1995 році до Голландії та тридцять двоє наприкінці 1998 року до Чилі на світові скавтські Джемборі. Україні і Пластові це створило добре ім'я і славу серед 160 народів світу.

Фото Ігоря Хомича

Пласт в Україні набирає сили і розгону. Якісно він стоїть вище від багатьох скавтських організацій світу.

Головний недолік Пласту в Україні — це надто мала чисельність. Для 45-мільйонної нації шість тисяч пластунів — це крапля в морі.

Співаємо «в Пласті росте новий люд». Цей люд мав би змінити Україну з радянської на демократичну систему. Від 1990 року через лави юнацтва пройшло тридцять тисяч пластунів. Ми не знайшли ефективного способу, щоб їх зобов'язати далі працювати для розбудови Пласту.

Сьогодні закликаю всіх вас зобов'язатися, що кожна і кожен з вас, хто виходить з рядів юнацтва, буде продовжувати працювати в Пласті на будь-якій позиції принаймні стільки часу, скільки присвятили на ваше виховання виховники. Зазвичай це 7 років. Ви повинні віддати Пластові те, що Пласт дав вам. Чар пластування і здобуті знання ви повинні передати іншим, захопити їх пластовою ідеєю.

Уявіть на мить, що ті тридцять тисяч колишніх пластунів спільно могли б зробити для Пласту?! Наскільки сильнішим був би Пласт і який великий вплив мав би цей «новий люд» в Україні! Ми мусимо зробити це якнайшвидше, якщо бажаємо, щоб Україна була європейською державою, з якою всі рахуються.

Подруги і друзі, я готовий з вами й далі співпрацювати для нашої спільної мети: сильного і чисельного Пласту та міцної європейської держави України.

СКОБ!

Любомир Романків,
Начальний Пластун

ПІД ЧАС 19 ЗБОРІВ КУПО, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ
22—26 СЕРПНЯ 2016 РОКУ В КИЄВІ, ОБРАНО
НОВИЙ ПРОВІД СВІТОВОГО ПЛАСТУ.

У цьому числі «Пластового шляху» подаємо
повний список членів ГПБ, ГПР та Головних булав
уладів. У наступних числах — деякі інші матеріяли
цього найвищого пластового форуму.

ГОЛОВНА

голова
заступник
генеральний секретар
діловод господарки і майна
діловод видань і комунікації
діловод розвитку Пласту
діловод спеціальних доручень і проєктів

ГОЛОВНА

голова
заступник
писар
член
член
члени-заступники

БУЛАВА ГОЛОВНОЇ

головна булавна
заступник
члени булави

БУЛАВА ГОЛОВНОЇ

головна булавна
заступник
члени булави

БУЛАВА ГОЛОВНОЇ

головна булавна
заступник
писар

БУЛАВА ГОЛОВНОЇ

головна булавна
заступник
писар і скарбник
референт куренів
референт відзначень

ОБРАНО НОВИЙ ГОЛОВНИЙ ПЛАСТОВИЙ ПРОВІД

ПЛАСТОВА БУЛАВА:

пл. сен. Марта Кузьмович, Гр. (США);
пл. сен. Мирон Спольський, ВБ (Україна);
пл. сен. Леся Федоренко, Гр. (Україна);
пл. сен. Богдан Савицький, ЧК (США);
пл. сен. Сергій Юзик, СМ (Україна);
пл. сен. Ростислав Добош, ЦМ (Україна);
пл. сен. Андрій Генік-Березовський, V (Канада)

ПЛАСТОВА РАДА:

пл. сен. Володимир Базарко, ЧК (США);
пл. сен. Богдан Гасюк, V (Україна);
пл. сен. Христя Колос, Гр. (Канада);
пл. сен. Роман Гриців, ОХ (США);
пл. сен. Ксеня Балук (Аргентина);
пл. сен. Юрій Федишин, КО (Австралія);
пл. сен. Віталій Троць, ОЗО (Україна).

БУЛАВНОЇ УПН:

пл. сен. Юлія Жданович, ДК (Україна);
пл. сен. Ростислав Слабіцький, ЧМ (США);
пл. сен. Тамара Ганкевич, ПС (США);
пл. сен. Уляна Слабіцька, ПС (США);
ст. пл. Ірина Микитюк, Гр. (Канада);
ст. пл. Богдан Сумарюк, KB (Україна).

БУЛАВНОЇ УПЮ:

пл. сен. Катруся Долішна (Канада);
ст. пл. Роман Кучкуда, ВБ (Україна);
ст. пл. Лукаш Мончак, V (Канада);
пл. сен. Діяна Франкевич, ЛМ (США);
пл. сен. Юрій Назарик, СМ (Аргентина).

БУЛАВНОЇ УСП:

ст. пл. Наталія Зелінка (Україна);
ст. пл. Калина Дурбак, Кн. (США);
ст. пл. Павло Гадзевич, СМ (США).

БУЛАВНОЇ УПС

пл. сен. Рома Зубенко, Гр. (Німеччина);
пл. сен. Марко Чуквінський, ЧМ (Україна);
пл. сен. Юрко Кузьмович, ЧМ (США);
пл. сен. Оля Дудинська, ЧМаки (Австралія);
пл. сен. Дарка Ковалик, Гр. (Канада).

В ТОРОНТО ВІДБУВСЯ XXXI КРАЙОВИЙ ПЛАСТОВИЙ З'ІЗД

пл. сен. Христя Колос, Гр.

«Члени Пласту — української скавтської організації Канади — минулі дванадцять місяців провели активно і цікаво, а тепер з приємністю дивляться вперед, на заплановане в наступному році», — сказала колишня голова КПС пл. сен. Олена Цоба.

11—12 березня делегати XXXI Крайового Пластового З'їзду прибули до Торонто, щоби провести огляд праці, виконаної в минулому році, скласти плани на майбутнє. Присутніми були делегати з усієї країни, а також гості: пл. сен. Марта Кузьмович — голова Головної Пластової Булави, пл. сен. Любомир Романків — Начальний Пластун.

Присутні працювали в рамках робочих сесій відповідно до своїх зацікавлень та головних обов'язків. Після презентацій від фахівців у різних ділянках та аналізу своєї праці учасники робочих груп прийшли до спільного розуміння основних питань, а також напрямків праці та проєктів резолюцій і рекомендацій.

Було виразне бажання приділити більше уваги інклюзивності в пластовій діяльності, а також поговорити на цю важливу тему під час вишкোলів виховників. Адже інклюзивність в організації підкреслює, що суспільство має бути

більш чутливим до потреб усіх людей, а особливо тих, які можуть бути відокремленими або мати потреби, інші від загалу.

У подібному напрямку відбулися семінари, під час яких делегати обговорили ефективні способи боротьби зі знуцанням (Bullying. — англ.) у нашому суспільстві. Як і в школах, провідники Пласту теж повинні навчати молодь, розповідаючи про те, що свідки можуть сприяти попередженню вслякого роду знуцань. Ігнорування знуцання уможливорює цей злочин. Багато молодих людей не розуміє, що їхня поведінка — індивідуальна або групова — часом може вважатися знуцанням, шкідливим сьогодні і в довгостроковій перспективі.

Безпека у виховній програмі завжди є важливим питанням. Наголошувалося на необхідності забезпечити всіх виховників та співробітників фінансово і програмово, щоб всі мали необхідні матеріали, а також доступ до додаткових спеціалізаційних курсів, які включали б фахову інформацію про першу допомогу-CPR, першу допомогу серед природи та в екстрених випадках.

Літні пластові табори 2016 року було за-

Фото Лева Пясецького

плановано розпочати у липні (для новацтва, на місцевих таборах і оселях). Для юнацтва в серпні — подорож до провінції Альберти, щоби відзначити 125-ту річницю українського поселення в Канаді. Юначки і юнаки візьмуть участь у запланованих заняттях в Мандер, Вегревил та в «Українському Селі Спадщини» біля Едмонтону, відтак поїдуть у Скелясті гори таборувати і мандрувати в національному парку «Джаспер».

Відповідно до вимог пластового статуту делегати обрали пл. сен. Богдана Колоса (Торонто) головою КПС, а пл. сен. Дарію Горбай (Едмонтон) — заступником. До складу Крайової Пластової Старшини секретарем обрано ст. пл. Віру Чайковську (Вінніпег), скарбником — пл. сен. Андрія Тарапацького (Торонто), колишню голову — пл. сен. Олену Цобу (Торонто), а також ст. пл. Таню Яців-Жураківську (Калгарі), пл. сен. Наталку Мисаковець (Торонто), пл. сен. Ганю Шиптур (Торонто), ст. пл. Стефана Лебеда (Торонто) і пл. сен. Лілю Гордієнко (Торонто).

У заключному слові
пл. сен. Богдан Колос сказав:

“**«МИ – ВЕЛИКА І РІЗНОМАНІТНА
ГРУПА ПЛАСТУНІВ, ЯКА ПРАГНЕ
ЗАЦІКАВИТИ І ЗАЛУЧИТИ ДО
СЕБЕ НАШУ УКРАЇНСЬКУ МОЛОДЬ.
БАЖАЮ, ЩОБ МИ НАВЧИЛИСЯ
СЛУХАТИ УВАЖНІШЕ,
СПІАКУВАТИСЯ КРАЩЕ,
СПІВПРАЦЮВАТИ З БАГАТЬМА
ТА ПРОДОВЖУВАТИ БУДУВАТИ
НА НАШИХ УСПІХАХ».**

Пласт Канади на даний час має осередки по всій країні: в Монреалі, Оттаві, Торонто, Сент-Катаринс, Вінніпезі, Калгарі та Едмонтоні. Є нові групи молоді, які організуються у Ванкувері.

Додаткову інформацію про Пласт у Канаді можна отримати, зателефонувавши до крайового бюро в Торонто: 416-763-2186, 416-236-9998. На світовій мережі нас можна знайти за адресою: www.plast.ca

НА З'ІЗД – У КАЛІВАЕНД

Згідно зі статутом, крайові з'їзди відбуваються щорічно, однак делегати обирають провід один раз на два роки. Таким чином, цього разу виборів не було (діють КПСтаршина та КПРада, обрані в часі минулої каденції), натомість було обговорення важливих поточних питань.

Однак з'їзд розпочався не з робочих, а з урочистих моментів. Голова ГПБ пл. сен. Марта Кузьмович, Гр., а з нею голова ГПР та головуєчий на з'їзді пл. сен. Володимир Базарко, ЧК, і голова КПС США пл. сен. Юрій Гук, ВБ, вручили ордени Вічного Вогню в золоті пл. сен. Зенону Голубцю, ЛЧ, та пл. сен. Юрію Саєвичу, V. Вони ж проголосили і привітали нових пластунів сеньорів керівництва пл. сен. Надію Заперник, ШОК, пл. сен. Арету Колодій, ШОК, пл. сен. Лідію Гук, ЧП, і пл. сен. Богдана Кордубу, СМ. Опісля делегати обговорили звіт голови КПС. Відгуки звучали позитивні. Адже у звіті йшлося не лише про особисту діяльність голови Крайової Пластової Старшини, а й про загальну працю провуду, участь делегації зі США у XIX Зборах КУПО. Пл. сен. Юрій Гук, ВБ, склав велику і щирю подяку всім референтам, а осо-

пл. сен. Юрій Леськів, СМ

**ГОЛОВНИЙ МИНУЛОРІЧНИЙ ПЛАСТОВИЙ
ФОРУМ У США ВІДБУВСЯ 22—23 ЖОВТНЯ
2016 РОКУ У КЛІВЛЕНДІ, ОГАЙО.
УЧАСНИКАМИ ХХХІV КПЗ'ІЗДУ БУЛИ
52 ДЕЛЕГАТИ — ПРЕДСТАВНИКИ
ПЛАСТОВИХ СТАНИЦЬ І ГРУП КРАЮ.**

бливо президії КПС: пл. сен. Дарії Темницькій, ЧП (1-ша заступниця), пл. сен. Анні Гнатейко, ЛМ (2-га заступниця), пл. сен. Ареті Куріці, ЛМ (діловод господарки та фінансів). Голова КПС подякував також ст. пл. Лярисі Чебіняк, Верх., та пл. сен. Данилу Прочкові, ЛЧ, які багато працювали над сторінкою крайової організації в мережі Інтернет, а також оперативно поширювали інформацію на Facebook. Друг Юрій висловив щире спасибі й адміністраторці канцелярії КПС пл. сен. Андреї Жаровській, ПС, за її посвяту, працю і поради всім референтам, а особливо за перенесення в нове приміщення канцелярії КПС та організацію там роботи.

По звіті голови КПР пл. сен. Христини Кохан, Гр., у точці програми «Пластова ідентичність» слово мав крайовий комендант УПЮ ст. пл. гетьм. скоб Андрій Зварич, СМ. Він говорив про створення бренд-буку крайової організації і всі технічні тонкощі у цій праці.

Докладну інформацію надала пл. сен. Арета Куріца, ЛМ. Діловод господарки та фінансів наголосила про важливості асигнування для всіх станиць і осель, необхідності річних фінансових звітів та ін.

Пообідні точки програми стосувалися переважно виховних справ — Орлиного та Скобиного Кругів, а також таборування (дискусію від Крайової таборової комісії провела пл. сен. Дарця Якубович, ПС).

Серед порушених питань також були: «Школа Булавних» 2017 року (привернула увагу і закликала старших пластунок краю до активної участі ст. пл. Ляриса Чебіняк, Верх.); школа українознавства і загалом питання мови в Пласті (наголосив голова станичної

пластової старшини Чікаго пл. сен. Роман Завадович, V).

Після вечірнього Богослужіння, в часі святочної вечери, з думками про минуле і майбутнє Пласту до делегатів з'їзду звернулася голова ГПБ пл. сен. Марта Кузьмович, Гр., яка згадала зворушливі моменти різних періодів пластування. Сповненим тривоги за теперішню ситуацію в Україні було слово пл. сен. Юрія Саєвича, V, який згадав і про події на київському Майдані в лютому 2014 року (під час протестів проти режиму Януковича його жорстоко побили «беркутівці»).

Завершився вечір приємним музичним дарунком від юнаків табору «Хлопці з лісу» (оселя «Писаний Камінь»), які виконали для учасників з'їзду повстанський «Марш сотні "Лева"». Насамкінець піднесеного настрою додав відеоролик про літнє таборування на пластових оселях США.

Завершився з'їзд прийняттям резолюцій. Серед основних: про зміну системи таборової реєстраційної оплати до КПС; про осучаснення та потребу оцифрування юнацького книговедення; про створення нової анкети зголошення в таборі булави, де виховникам надасться можливість зголошуватися на різні терміни.

На завершення до учасників звернувся голова КПС. У напутньому слові друг Юрій Гук подякував делегатам за те, що так чисельно прибули на цю пластову зустріч, а також закликав усіх до подальшої активної пластової праці. Від себе ж додав, що протягом всього з'їзду відчувалася приємна аура, панувала надзвичайно позитивна, справжня пластова атмосфера.

КРАЙОВА ЗУСТРІЧ УПЮ В КАНАДІ

пл. сен. Маркіян Лазурко
пл. сен. Славка Шулякевич

2016 року вся українська громада Канади відзначала 125-ліття поселення українців у цій країні, бо 1891 року з прикарпатського Небилова приїхали сюди, таки до Альберти, Василь Єлиняк та Іван Пилипів і поселилися в околиці Edna Star. За ними до вибуху Першої світової війни прибули з Галичини й Буковини тисячі за тисячами українців, що освоїли вільні землі Альберти, Саскачевану й Манітоби і дали почин українській діаспорі (одній з найбільших).

Тому Крайова пластова зустріч УПЮ пройшла в самому серці першого поселення української імміграції, на північному сході Альберти, в містечку Мондер (Mundare). Організаційний комітет під проводом пл. сен. Маркіяна Лазурка з Едмонтонської станиці відповідав за планування, організацію та проведення зустрічі й таборів.

З'їхалося 168 юнаків та юначок зі станиць Вінніпег, Едмонтон, Калґарі, Монреаль, Оттава й Торонто та 9 зі США. До того ще понад 50 старших пластунів та пластунів сеньйорів з Канади зголосились до булав, на гурткових, прогулькових та інтендантів.

Гасло Зустрічі «Скелясті шляхи, минулі стежки» відповідало не лише програмі, а й духові нашої пластової постанови та характеру наших предків і українських піонерів.

Від 6 до 8 серпня пластуни таборували в Українському Парку в Мондері. Протягом трьох днів перебування їм показано життя перших поселенців. Одне з основних завдань Зустрічі — щоб її учасники відчули, яким було

«СКЕЛЯСТІ ШЛЯХИ,
МИНУЛІ СТЕЖКИ»

життя українських іммігрантів у Канаді й здобули відзнаку «Історик української імміграції». Юнацтво відвідувало музеї, брало участь в іграх, групових дискусіях, які допомогли їм виконати вимоги на здобуття відзнаки протягом перших трьох днів.

6 серпня Зустріч почалася розтаборуванням. Після прибуття з левовища юнацтво реєструвалося (так, як і наші перші іммігранти). Вони отримали точну копію справжнього паспорта 1891 року з вписаними іменами (протягом цілої Зустрічі отримали три печатки).

КОЖНИЙ ПІДТАБІР НАЗВАНО ТАК,
ЯК І СТАРІ КАНАДСЬКІ КОЛОНІЇ:

Стар (Star) — прихильниці;
Бетлфорд (Battleford) — прихильники;
Давфин (Dauphin) — учасниці;
Шоул Лейк (Shoal Lake) — учасники;
Принс Альберт (Prince Albert) — розвідувачки;
Фиш Крік (Fish Creek) — розвідувачі;
Йорктон (Yorkton) — скоби і вірлиці.

Були також орієнтаційні сесії й екскурсії. Пластуни відбули екскурсії до Мондера, Грота і музею Мондер. Там представлена наша українська канадська історія.

Під час офіційного відкриття Зустрічі у святочному наказі було порівняно піонерські цінності з пластовими:

ОСНОВНІ ЦІЛІ ЗУСТРІЧІ

- зустрітися з іншими пластунами;
- сприяти розвитку української мови, культури й історії;
- розвивати співпрацю в гурті в рамках скавтських традицій та навиків;
- сприяти розумінню учасниками інших людей;
- здобути різні вмінності, зокрема «Історик української імміграції»;
- краще зрозуміти труднощі і досягнення наших перших українських іммігрантів за допомогою відвідин різних українських музеїв під відкритим небом та історичних пам'яток у провінції Альберта.

Фото Адріани Сірської

“

Уявіть собі: спакувати свій мізерний виряд, залишити свій дім та виїхати в незнану країну далеко за океан, опинитись серед диких прерій та братися до мозольної праці, щоби «видовбати» нове життя для себе та родини.

Уявіть собі життя, що переходило від однієї проби вмілості до другої, коли успішне довершення було нагороджуване новим днем, який приносив нові, ще складніші вимоги.

Уявіть собі, коли жити обов'язком «любити Бога та Україну» вимагало спільної праці та особистої пожертви, щоби збудувати церкви та осередки і запровадити програми, які плекали нашу молитву, мову, історію та культуру. Хоч переселенці фізично залишили свою рідну землю, вони серцем залишилися українцями. Тому будували в іншій країні свою «малу Україну» та завжди жили надією кращої долі не лише для себе, а й для Української держави. Та кожна особа, незважаючи на те, в котрій хвилі імміграції, від першої в 1891 до теперішньої, хотіла залишити кращу спадщину для майбутнього покоління.

Тому-то ми тут є на Зустрічі — свідомі українці, що належать до Пластової організації, що плекає ті самі цінності та вартості, що кріпили наших піонерів. Цінності та вартості, які провадять наше життя тепер і спонукають нас чинити добрі діла на користь майбутнього покоління.

Пам'ятайте про це, коли будете ходити «стежками минулого», беріть до серця усе, що побачите та почуєте, зробіть постанову кращим залишити світ, ніж ви знайшли. А коли підете «скелястими шляхами», сприймайте маленькі невідгоди піонерською витривалістю та бадьорістю.

Ввечері були вогники. Кожний підтабір мав свою власну ватру. Леся Петрів відвідала підтабори прихильників і учасників, а Едвард Стельмах, колишній прем'єр Альберти, відвідав табір розвідувачів. Тема їхніх розповідей була «Чому українці приїхали до Канади».

Наступного дня, в неділю, всі пластуни вирушили до Села україно-канадської культурної спадщини біля Едмонтону на святкування Українського дня. В цей один день фестивалю юнацтво брало участь у недільних церковних Богослужіннях і головному концерті в другій половині дня. Взяли участь також в грі «Лисячий біг», відвідавши історичні будови (там

знаходили інформацію про піонерів за допомогою карти і підказок). Завдяки цій цікавій грі юнацтво здобуло знання і розуміння раннього життя піонерів від 1891 до 1930 рр.

Після повернення до табору ст. пл. Ксеня Путько провела святочну ватру з усіма пластунами й гостями. Ватру неочікувано відвідав Сергій Фоменко з гурту «Мандри» і заспівав кілька пісень. Там кожна станиця представила скеч на тему «Історія української імміграції». У понеділок, 8 серпня, учасники Зустрічі поїхали до музею Шандро, де брали участь у пластових та спортивних змаганнях, а також в інтелектуальних іграх. Протягом дня відбувся показ фільму «Місце під назвою Шандро». Учасники слухали оповіді про історичні будівлі на території музею. Повернувшись до Мондера і пообідавши, всі взяли участь у веселій забаві, під час якої мали змогу вивчити танці і музику часів піонерів.

Вранці 9 серпня учасники Зустрічі вирушили на гірські табори. Таборова частина відбулася у Jasper National Park (365 км на захід від Едмонтону) у трьох околицях. Програму втілили в життя виховники на чолі з такими комендантами: табір прихильників (42 юнаки та юначки) — пл. сен. Ігор Михальчишин (Вінніпер); табір учасників (70) — пл. сен. Аріядна Хоптяна (Вінніпер), заступник ст. пл. скоб Андрій Хіхловський, СМ (Едмонтон); табір розвідувачів (59) — ст. пл. скоб Лукаш Мончак, V (Оттава), заступник ст. пл. вірл. Христинка Туренко (Торонто); табір скобів та вірлиць (6) — ст. пл. Роман Сторощук (Калгарі).

Під проводом пл. сен. Влодка Горбая ін-

тенданти приготували та видали у таборах понад 700 сніданків, 700 обідів та 700 вечерь, а пл. сен. Тарас Боцюрків та ст. пл. Зоря Беланже перед табором приготували 270 сніданків, 270 обідів та 450 вечерь на 2- і 3-денні прогульки. Знаємо, що «військо машерує на животі», тому меню було різноманітним і відповідним до цього типу табору.

Якнайкращому здійсненню таборової програми допомагала чудова природа Канадських Скелястих гір (Rocky Mountains), а особливо світової слави траси, як Skyline Trail, Tonquin Valley, і купіль у Miette Hot Springs.

Прихильники мали нагоду піти на чотири одноденні прогульки, учасники — на дві одноденні та одну дводенну, розвідувачі — на дві одноденні та одну триденну, скоби і вірлиці — на шість одноденних та одну триденну. Програма була довершена сплавлянням гірськими річками на плотях (white water rafting). Пластуни здобули вмілості «Куховарення», «Перша допомога», «Мандрівництво», «Табірництво» та «Історик української імміграції». Респонденти опитника (n=110) дуже високо оцінили цю Крайову пластову зустріч. 61 відсоток опитаних вважає, що це було одне з найкращих таборувань, а ще 32 відсотки дуже задоволені зустріччю. По-особливому пластуни згадували прогульки, природу, друзів, булаву, їжу, сплав на плотях-дарабах, програму та ватри.

Вважаємо, що ми досягнули мету, а учасники наповнилися українським піонерським духом та натхненням для дальшого пластування.

«ПИСАНИЙ КАМІНЬ»:

51 РІК СЛАВНОЇ ІСТОРІЇ

пл. сен. Юрій Леськів, СМ

«Незабаром роз'їдемося по домівках — трошки старші, трошки втомлені, але сильніші, більш самостійні і досвідчені, з новими товаришами та знайомими, й готові до пластової праці в станицях. Сподіваємося, що з табору, юнацької мандрівки та новацьких прогульок матимете багато приємних спогадів, набутого знання та пластового духу. Найважливіше — віримо, що ваша участь у цього-річних таборах підсилила пластову дружбу, ваше знання української мови і прагнення повернутися на пластовий табір в наступному році», — такими словами звернувся провід таборової оселі «Писаний Камінь» в наказі на завершення літнього таборування 2016 року до понад двох сотень пташат, новачат і юнацтва.

А передувало цьому захоплююче таборування, що розпочалося 9 липня. Майстерно відтворений світ казки в таборах новаків («Таємниче братерство Небувалії», комендант ст. пл. скоб Стефан Клек) і новачок («Чар української казки», комендантка ст. пл. Віра Пенкальська), у тижневому таборі пташат («Писаний Камінь»: олімпіада, комендант пл. сен. Олег Яримович), відчуття безперервного змагу в щоразу нових напрямках у таборі юнаків («Хлопці з лісу», комендант ст. пл. За-

харій Гайда, V) та уявне перенесення юначок в табори Ді-Пі на теренах повоєнної Німеччини («Україна там, де ми», комендантка ст. пл. Ірина Миронова, Бурх.) створили яскраву тритижневу таборову палітру із загальною назвою «Писаний Камінь — 2016».

Мабуть, надовго в пам'яті наймолодших залишаться їхні перші пластові змагання в рамках таборової олімпіади, а новачата не раз згадуватимуть неповторні пережиття і пригоди в захоплюючому світі казки серед неповторної природи околиць Мідлфілд штату Огайо. Юнацтво ж у думках повертатиметься до різних за тематикою ватр, на стежки триденної веломандрівки за маршрутом із назвою «Great Allegheny Passage» (дуже успішне планування для двох таборів УПЮ пл. сен. Марка Бея, ЛЧ), на майданчики найрізноманітніших спортивних змагів, ще довго не забудуть заняття з фехтування, стрільби з лука та рушниць, пейнтбольні баталії і багато-багато іншого.

Про окремі точки програми чи кожен з таборів на «Писаному Каміні» можна написати розлогі публікації. Для цього забракло б журнальної площі, але вони насправді того вартують. Щоб створити весь цей неповторний світ пластування, роками працюють та співпрацюють Окружна таборової комісія; коменданти разом із проводами та булавами таборів; адміністрація оселі та управа; медичні опікуни та духівники; пані і пани в кухні; добродії та добродійки, які фінансово, різними засобами чи особистою працею долучаються до того, щоб

діти і юнацтво якнайкраще відпочили, здобули нових друзів, підвищили свій рівень пластування, знання мови, українських звичаїв і традицій. Важко перелічити всіх: лише щоб подякувати десяткам небайдужих пластунів та симпатиків нашої організації, голові Окружної таборової комісії пл. сен. Маркові Якубовичу, ЛЧ, знадобилося в останньому таборовому наказі аж чотири сторінки. Ось таким є сьогоднішній розмах пластової праці на «Писаному Каміні».

2016 рік став п'ятдесят першим в історії цієї таборової оселі у США. Ніби нещодавно це було: покликано до дії Комітет з придбання пластової оселі для станиці Клівленд (1 серпня 1964 р.); цей пластовий осередок, а разом з ним і крайова організація США, стали власни-

ками 133-акрової площі з чотирма озерами, гарним лісом та галявинами (21 липня 1965 р.); урочисто відкрито та освячено оселю (12 вересня 1965 р.). І ось уже п'ять десятиліть там зростають покоління пластунів, а теперішній провід впевнено дивиться в майбутнє, сподіваючись на не менші успіхи впродовж наступних п'ятдесяти літ. І мають для цього міцне підґрунтя. Адже цей терен став місцем таборування не лише поколінь, а й цілих пластових родин. Тут, на чималій території, вдало поєднують таборову програму одразу всіх — від пташат і новацтва до юнацтва. Та й назва відповідна, що походить від одного з мальовничих верхів у Карпатах.

Писаний Камінь у липні 1924-го став в Україні не лише місцем першої пластової зустрічі, а й символом живучості Пласту та спротиву ворогам. «Писаний Камінь» у США сьогодні — теж символ: збереження в далекому краї Пластової ідеї та українства, а ще — один із зразків пластового виховання в умовах таборування.

“

пл. сен. Марко Якубович, ЛЧ
голова ОТК

Ще від 1950-их років наші оселі (табори) в Америці були таким собі «маленьким клптиком української землі». Це була нагода батькам віддати дітей в українське оточення (спосіб боротися з асиміляцією).

У США влітку для дітей є різні можливості. Відбуваються американські табори на тему спорту, комп'ютерів, прогульки на велосипедах та інше. Ми, пластуни, мусимо з цим конкурувати. Тому на «Писаному Каміні» впродовж табору є три новацькі прогульки, а для юнацтва плянуємо пейнтбол, смугу перешкод тощо. Також проводимо різні триденні прогульки: на велосипедах, канойках, мандрівки, поєднані з використанням біловодних дараб. Хочемо, щоб юнацтво мало неповторні пережиття. Це зміцнює самопевність, яка потрібна українцям в американському світі, додає відчуття, що наше українство робить нас рівними або й кращими серед інших.

Ще одне і не менш важливе — це початки дружби, що залишається на ціле життя. З дружиною Дарцею, членкою ОТК, вважаємо, що без таборування дружні взаємини не були б такими міцними. А це суттєве, тому що на еміграції допомагає втримувати українство.

”

“

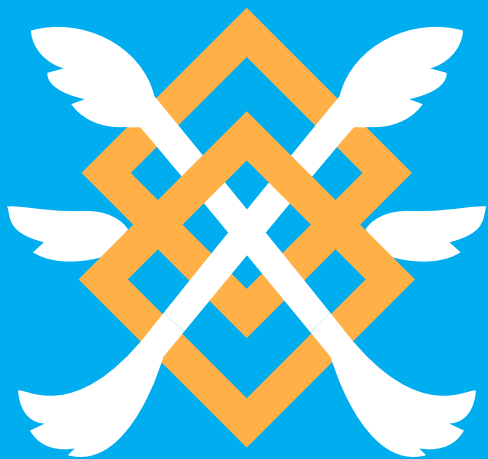
пл. сен. Лариса Попадюк, ШОК
виховний референт ОТК

Як виховний референт аналізую, чи протягом таборування ми зуміли навчити дітей і юнацтво чогось нового. Спостерігаю за ними: задоволені — отже, мети досягнуто. Також приємно, що кількість дітей на таборах щороку зростає. Це значить, що рухаємося вперед.

Щодо проводу: в ОТК я вже 8 років, але не думала, що прийде час, і вимінюватимемось з Україною членами таборових булав. Тепер це стало реальністю. Діти і виховники бачать, що нас єднає мова, культура, історія, пластовий дух, і з якої крайової організації пластун — немає значення.

Тут, в Америці, ми намагаємось творити «малу Україну». Пластові табори в цьому займають важливе місце. Адже дорослий чи малий — кожен їде сюди, щоб подихати Україною.

”

ДЕЩО З ІСТОРІЇ

У 1959 році старші пластунки з двох колишніх юнацьких гуртків у Клівленді (Огайо) створили самостійний старшопластунський гурток. Разом, з гуртків «Чайка» і «Волошки», їх було шестеро: Надя Голембійовська, Люба Стецяк, Марійка Фур, Христина Сахно, Ксеня Олесницька і Мотря Грушкевич. Коли група пластунок прийняла собі назву «Шостокрилі» і КПС затвердила курінь (у вересні 1960 року), їх вже було п'ятнадцять. А в 1970 році курінь налічував шістдесят членок, розкинутих по Америці, Канаді й Європі.

«ШОСТОКРИЛІ»

КУРЕНІ Ч. 18 УСП ТА Ч. 36 УПС

Назву курінь взяв з історичних часів князя Галицького, згаданого у «Слові о полку Ігоревім». Псевдонім князя Романа був «Шестокрилець».

Наш клич —

«ЛЕТІТИ ПОНАД БУДНЕМ,
СТРЕМІТИ ДО ВИСОТ»

Курінь цікавиться українським фольклором, мистецтвом, звичаями і обрядами, близький нам і пластовий гумор. Ми працювали і працюємо з танцювальними групами, мистецькими ансамблями, співпрацюємо з пластовим музеєм-архівом у Клівленді. Наші членки також часто провадять новацьке Свято весни, влітку — «Купальську ніч», восени — Листопадове свято, а наприкінці року — «Зустріч зі святим Миколаєм». Ознака курінної влади — гуцульський топірець, а крайка є важливим елементом однострою.

УЧАСНИЦІ ВЕЛИКОГО ЗЛЕТУ. ГОКІНГ ГИЛЛЗ,
2 ЖОВТНЯ 2016 Р.
ФОТО НАТАЛІЇ ЗАПЕРНИК

Найкращий з усіх звичаїв «Шостокрилих» — це весільний. Вінок, сплетений з маків, волошок і роменів, вбирають на голову молодії. Він мандрує від молодії до молодії, з міста до міста. «Шостокрилі» коронують молоду, виконуючи приписаний ритуал, включно з декламуванням вірша «Крила», написаного Ліною Костенко:

*...В цьому, напевно, правда пташина...
А як же людина? А що ж людина?
Живе на землі. Сама не літає,
А крила має. А крила має!
Вони, ті крила, не з пуху-пір'я,
А з правди, чесноти і довір'я.
У кого — з пісні, або з надії,
Або з поезії, або з мрії...*

Так впроваджують подругу на нову дорогу життя і пригадують, щоб вона українське зерно внесла у нову хату, де воно повинно рости і розвиватися від покоління до покоління.

У 1989 році діяльність старшопластунського куреня відновилася в Клівленді. Курінь далі зосереджується довкола українських традицій, пісень і мистецтва, а також виховної праці. Деякі курінні минулих років — це Люба Стецяк Мудра, Мотря Грушкевич, Марійка Фур Федьків, Надя Палка Заперник, Наталка Бендюк-Оришкевич, Тамара Полянська.

Теперішня курінна старших пластунок — Ляриса Копистинська-Крутяк, а курінна пластунок сеньйорок — Надя Палка Заперник.

Членки куреня є у станичних старшинах, в минулі роки входили до складу КПС. Поза Пластом в Америці та Канаді «Шостокрилі» працюють учителями, юристами, лікарями, фармацевтами, медсестрами.

Від жовтня 2006 року «Шостокрилі» діють і в Україні. Там є тринадцять наших членок. Курінна куреня УСП — ст. пл. Оксана Самчук (Хмеленко).

пл. сен. Марта Мудра, ШОК
пл. сен. Надя Заперник, ШОК

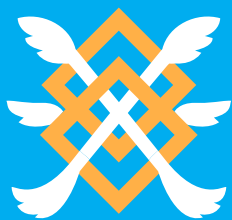
ВЕЛИКИЙ ЗЛЕТ — 2016

30 вересня — 2 жовтня 2016 року на півдні Огайо, в Гокінг Гиллз, «Шостокрилі» відбули щодворічний Великий злет (Раду). Учасницями були тридцять членок куреня. Шестеро з них — кандидати, які на злеті стали повними членками. Надзвичайно красивими і розслаблюючими були пейзажні та пішохідні стежки Гокінг Гиллз. У нас була можливість провести час разом та налаштуватися на здійснення майбутніх проєктів.

Діяльність «Шостокрилих» на даний час — це виконання різних керівних діловодств та виховна праця: в КПС, у станицях, на пластових таборах, а також у нашому курені. В станиці Клівленд щороку членки нашого куреня приготують свято зустрічі зі св. Миколаєм. Цей проєкт був і продовжує бути нашим задоволенням більше 20 років.

Багато з наших членок дуже активні на адміністративних і виховних ролях протягом літніх таборів. Під час «Дня пластуна» щороку на таборовій оселі «Писаний Камінь» наш курінь організовує біг («5K @PK») та льотерію кошків на користь оселі.

Влітку 2015 року деякі членки брали активну участь в роботі комітету святкування 50-ліття «Писаного Каменя» (Мідлфілд, штат Огайо). Святкування відбулося у два етапи: влітку, під час «Дня пластуна», були печення поросяти (на рожнах), загальний біг («WOK 5k @PK»), фестин, обіди, гри і забави для дітей, продаж різних виробів; а потім у жовтні — бенкет і забава. Під час фестину наш курінь зібрав фонди на потреби оселі.

ДОПОВНЮЄМО ПРОГРАМУ ТАБОРУВАННЯ І ОДНОЧАСНО ДОПОМАГАЄМО ПЛАСТОВІЙ ОСЕЛІ

Щороку кульмінацією таборування на пластовій оселі «Писаний Камінь» є «День пластуна», коли на таборову площу з'їжджаються батьки юнацтва і новацтва. Тоді після Богослужіння відбуваються показові виступи таборів, а також інші точки програми. Завершується день святковою вечірньою ватрою.

Та не тільки в неділю відбувається все найцікавіше. Напередодні, 23 липня 2016, увагу привернув організований «Шостокрилим» біг на п'ятикілометрову дистанцію, участь в якому міг взяти кожен охочий: юнацтво, виховники, батьки та інші гості таборової оселі. І таких виявилось чимало.

Підійшов до столу реєстрації поцікавитися цією точкою програми. Там радо погодилася відповісти на декілька запитань подруга Наталія Бендюк-Оришкевич — активна членка і колишня курінна «Шостокрилик».

— Подруго Наталю, знаю, що такий кількакілометровий біг організовуєте не вперше. З якою метою проводите акцію?

— Цій акції 4 роки. А минулого року одна з наших старших пластунок запропонувала назвати цей біг «5 км — до 50-ліття "Писаного Каменя"». Отож ми вирішили: хто з батьків, дітей захоче — нехай біжать. Деякі членки нашого куреня зацікавлені не лише в організації, а й в самому бігу. Ми встановили реєстраційну збірку коштів. За це кожен учасник дістає якусь дрібничку — сувенір (матиме пам'ятку). Таборовики реєстраційний збір не сплачують, але хто приїздить на «День пластуна» погостювати на оселі і долучається до нашої акції, таку вкладку сплачує. Тут, у США, так водиться. Кількакілометровий біг організовують, щоб знайти кошти на лікування складних недуг чи на

інші потреби, на важливу добродійну ціль. Ми подумали: різні організації роблять це, чому б і ми не могли організувати щось подібне? Адже і доповнимо програму таборування, й одночасно зможемо допомогти пластовій оселі, бо як ціль визначили саме поміч «Писаному Каменю». Так і стала акція традиційною. Щоправда, цього річчя особлива тим, що вперше за 4 роки не падав дощ, маємо гарний сонячний день. Щодо кількості учасників — їх зареєструвалося приблизно 50. Це крім юнацтва. То загалом цього разу бігло до 150 осіб.

— *Мабуть, це не єдина акція, яку проводите для того, щоби допомагати оселі...*

— Як вже згадувала, куренем вирішили, що хотіли б організувати заробіток на потреби ПК. Як до того братися? Кілька років тому розпочали проводити льотерію кошиків. І ось вже цього року тут на таборі провели її вп'яте. Організували доволі просто. Кожен кошик цієї льотерії мав своє наповнення: дитячі книжки, пластовий таборовий кошик... Також були потрібними кілька шатер і деяка підготовча робота. Усі зібрані кошти йдуть на потреби оселі. Порівняно з минулими роками, цього разу льотерія пройшла добре. Таким чином, оселя від «Шостокрилик» відчула гарну підтримку. Щоб зробити якусь добру справу, передусім потрібне бажання і охочі до цього. А ідей є чимало. Наприклад, та ж льотерія кошиків — не наша ідея. В американських школах її часто вживають як спосіб заробітку. А інші пластові курені теж мають багато цікавих ідей, які успішно реалізують.

— *З розмови відчуваю, що для багатьох «Шостокрилик» «Писаний Камінь» по-особливому близький...*

— Так воно і є. Особисто я не один рік таборувала тут. На «Писаному Камені» познайомилася зі своїм чоловіком. Більшість наших членок таборували і продовжують таборувати на ПК. Як мали малих дітей — провадили таборами пташат, згодом були комендантками таборів новацтва, юначок. Ось цього року на таборі — подруга Дарка Небеш (працювала в шпиталику), подруги Андріяна Лісовська і Христина Гайда — в адміністрації. «Шостокрили» допомагали в кухні. Донька Ніна, теж «Шостокрила», була бунчужною табору новачок. Виховний референт Окружної таборової комісії «Писаного Каменя» — Лариса Попадюк, моя сестра і теж «Шостокрила».

Тут таборують діти, батьки... На цій таборовій оселі можна зустріти пластунів кількох поколінь, бо історія оселі — це вже п'ять десятиліть. / *Запитував Юрій Леськів*

РОЗПОЧАЛИ РІК, В ЯКОМУ ВІДЗНАЧАТИМЕМО 105-ЛІТТЯ

ст. пл. скоб Тарас Щепаняк, СМ

Традиційна пластова акція «Різдвяна свічечка» 2017 року в станиці Самбір (Львівщина) відбулася 15 січня. Мала декілька особливостей, про які й вирішив коротко розповісти.

Передусім, важливо, що наша пластова станиця розпочала не звичайний рік, а рік, в якому відзначатиме своє 105-ліття. З історичних джерел відомо, що саме восени 1912 року були перші організаційні спроби, що й стало основою для пластового осередку.

Нагадування про цю дату прозвучало під час урочистостей в одному з виступів. До пластового новацтва, юнацтва, виховників, батьків і гостей (загалом — майже вісімдесят осіб) звернувся найстарший пластун станиці й один з найстарших в Україні 93-річний пл. сен. Іван Бучківський. Він є яскравим свідченням неперервності пластової історії в нашому місті. Адже свій пластовий шлях розпочав у 1942-му, коли Пластом (ВСУМом) у Самборі опікувався о. Володимир Івашко. Промовець щиро привітав дітей і батьків з Різдвяними святами. Зворушив не лише цим, а й рядками з «Кобзаря»:

*...Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
її, окрадену, збудять...
Ох, не однаково мені.*

Слухаючи літнього пластуна, присутні ствердили, що для справжнього вчителя, який професійно володіє словом, вік не має жодного значення.

Промовляла до присутніх і голова місцевої «Просвіти» Олександра Сумарук. Приємно, що співпраця Пласту і «Просвіти» в місті поглиблюється. Давнє приміщення місцевого осередку цього всеукраїнського об'єднання, в якому ще Іван Франко читав свого «Мойсея», довгий час було в занепаді. Лише в останні роки йому надано належного вигляду (фактично врятовано). Зроблено сучасний ремонт, дірявий дах замінено на новий. Там є простора зала, в яку просвітяни тепер залюбки запрошують пластунів. А ми раді цьому, бо свого, на жаль, не маємо. Звернувся до учасників свята і пл. сен. Ю. Леськів, СМ. Друг Юрко подарував станичній пл. сен. Оксані Зубрицькій, Гр.,

Фото автора

для потреб осередку різноманітну пластову літературу і сказав, що якби зараз між нами була перша станична відновленого в місті Пласту Люба Топорович, дуже зраділа б. Адже станиця чисельна, наявні всі улади: діють рої і новацьке гніздо, курені юначок і юнаків, осередки праці УСП та УПС.

Під час свята говорили не лише про рік, що настав. Згадували й минулий. Багато цікавого, адже 2016-й був насиченим різноманітними подіями. Найголовнішою, без сумніву, стало відкриття та освячення на фасаді пластової домівки меморіальної дошки пл. сен. Любі Топорович, яка на початку 1990-х жила Пластом, багато працювала для розбудови Пласту, мріяла про чисельну та добре розвинену організацію.

Наприкінці святкування з уст новачат і юнацтва звучало багато коляд, виступив станичний вертеп. А коли в руках усіх присутніх запалали вогники «Різдвяної свічки», кожен подумки провів рік минулий, згадав про друзів-пластунів по Україні та інших краях, помріяв про якнайкращий рік теперішній: без війни, з можливістю пластовати, працювати над собою і розвиватися в мирній країні.

До пластунів і гостей свята звертається станична пл. сен. Оксана Зубрицька, Гр.

Фото Юрія Леськова

ПИШУТЬ «ВЕРХОВИНКИ»

Після виходу у світ попереднього числа нашого журналу на редакційну скриньку надійшов лист від авторки статті «Верховинки» відзначили 65-ліття» пл. сен. Оксани Кузишин, Верх., з приємними відгуками про наше видання, а одночасно з проханням доповнити її статтю про ці особливі Великі Ради куреня ч. 26 УСП та куреня ч. 28 УПС двома важливими моментами.

Виконуємо це прохання.

/ Редакція

Для наступних поколінь, які цікавитимуться куренем «Верховинки», важливо згадати наших членкинь, які багато зробили як для розвитку куреня, так і загалом для Пласту, але, на жаль, їх вже немає серед нас. На Вічну Ватру за весь час існування «Верховинок» відійшли наші членки Віра Попик, Леся Кульчицька, Дарія Менцінська, Рома Рубич, Марія Лабунька, Марта Ярош, Надія Світлична, Ніна Самокіш, Ірена Стецура, Дарія Шуст і Наталка Титла. Вічна їм Пам'ять!

Прошу також подати прізвища всіх старших пластунок та сеньйорок, які були учасницями згаданих Великих Рад, що відбувалися в горах Гантеру (мотель «Ксеня»).

На фото: присутні на Радах членки під час святочної вечері. Стоять зліва направо: Ляриса Зелик, Оксана Кузишин, Катруся Дурбак, Леся Юзенів, Александра Дурбак, Оля Іной, Діянна Шмериківська, Наталія Жизномирська, Ксеня Гентиш, Марта Савчин, Наталя Галатин, Христия Савчин; сидять: Ляриса Чебіняк, Оріся Паславська, Оля Іваськів, Тереня Жмуркевич

Чи знаєш ти найкращу в світі пісню...

пл. сен. Анничка Королишин, Гр.

25 вересня 2016 року Божого курені ч. 2 УПС та ч. 4 УСП імені Лесі Українки «Ті, що греблі рвуть» відсвяткував визначну подію. У Львові, в гарнізонному храмі УГКЦ святих апостолів Петра і Павла урочисто освячено прапор куреня УПС «Ті, що греблі рвуть», плавні «Черемош» в Україні. Чин освячення здійснив тяж пластун — о. Олексій Медик.

До Львова на свято приїхали сестри-гребельки з різних куточків України. Перед посвятою приєдналися ще чотири подруги-сеньйорки: пл. сен. пр. Людмила Лівак (Ужгород), пл. сен. пр. Наталка Пилипів (Рогатин), пл. сен. пр. Уляна Кульчицька (Львів), пл. сен. пр. Наталка Михайлів (Цінева, Рожнятівщина).

Після чину посвяти прапора до куреня УПС урочисто прийнято двох подруг, які перейшли з УСП: пл. сен. пр. Ірину Гірну та пл. сен. пр. Марту Костюк.

«Чи знаєш ти найкращу в світі пісню...». Саме цією курінною піснею зустрічали Греблі свій прапор, який хорунжі вносили у храм.

Церемоніал посвяти відбувся згідно з традиціями куреня. Дворяд пластунок сеньйорок вишикувався в центрі храму. Поруч із сеньйорками вишикувались подруги з 4 куреня УСП.

Ось урочистим кроком внесено наш прапор, звучить курінна пісня. Лунає наказ: «До посвяти прапора — струнко!». Настає тиша, всі навколо, затамувавши подих, слухають, як священник читає молитви, а відтак спостерігають, як він окроплює прапор.

Подруга Оксана Винницька встигає прийняти в лаву двох маленьких пластунят. Дитячі оченята зблискують неймовірним захопленням — то їм незабутня пам'ятка.

Знову наказ: «Хорунжі, до Присяги!». Хорунжі перші складають її на прапорі. За ними, на «струнко», скобуючи, Присягу складають всі членкині куреня.

Наказ: «По Присязі!». Хорунжі несуть освячений прапор через весь храм. За ними, дворядом, урочисто ступають подруги куренів УПС та УСП. Знову лунає курінна пісня. Наостанок храм обдаровує нас малесеньким чудом — останній рядок пісні й останні дві пластунки на порозі храму водномить.

А на вулиці, перед храмом, вже вирують емоції! Приймаємо привітання, відповідаємо на запитання перехожих, спілкуємось з подругами. Та найважливіше — ще одна традиція.

У древко прапора, для зміцнення дружніх зв'язків, вбивають пам'ятні цвяшки друзі й подруги з інших пластових куренів, навіть новаки та новачки.

«Хресними батьками» стали о. Олексій Медик («Лісові Чорти»), Ростислав Добош («Целібат Мурлики»), Леся Добош («Амазонки»), Юрій Гладкий («Ватага Бурлаків»), Христина Воробій («Перші Стежі»), Олеся Пасічник («Карпатські Вовки»), новаки й новачки. Це був справжній вир щирої радості. А далі тривала прогулянка Львовом, святкування на спільній гостині, під час якої всі Греблі смакували тортик.

“

Зворушливо відчувати прапор куреня у своїх руках! Він тяжкий, бо вишита на ній «Лісова пісня» Лесі Українки, яка перегукується з діями кожної з «Гребель». Кожна членкиня, від часу заснування куреня, доклалася до тих стрічок, де змальована картина Греблівського буття. Це і хвилі, і вири, і Перелесники; і «Ті, що в скалі сидять»; і багато міфів, з якими доводиться стикатися у полоні сучасного життя. Тримаю на посвяті наш стяг — і наче відчуваю потиск рук наших перших, відчайдушних, волевих пластунок: Цьопи Паліїв, Ганки Коренець, Тоні Горохович, Ірини Чайківської...

Так хочеться під цим символом збирати подруг, близьких за духом, активних, самовідданих, які б творили своє середовище у родинах, роботах, дружніх колах.

А ось і вони. Поруч — мої дорогі Улянка Кульчицька, Оксанка Зубрицька, Надійка Цюра, Галя Потюк, Юлія Билень, Іра Гірна, Марта Костюк, Наталя Михайлів та Наталочка Пилипів, Марія Сандюк, Анничка Королишин, Ірця Пацевко та Людмила Лівак... Повторюють слова Присяги...

Пласт і курінь — це немов сім'я, навечно, яку обираєш з любов'ю, крокуєш впевнено, передаєш наступним поколінням із частинкою себе, свого докторку до древка святого Знамена «Гребель»!

Ліна Полыхата,
курінна куреня УПС «Ті, що греблі рвуть»

”

“

Той день мені якось дуже запам'ятався своїм теплом. Може, тому, що перемерзла сильно в потязі до Львова... Спочатку теплі усмішки та знайомства з «гребельками», яких ще не знала, а тоді теплі обійми з подругами, з якими давно не бачилася. Мене в той день прийняли до куреня — в такій самій теплій і якійсь невимушеній та щирий збірці в колі. Люблю, коли все отак. А потім посвята прапора. Так швидко й потужно організуватися вміють тільки пластуни — ніяких тобі репетицій, зіпсутих нервів, бо «не там став», «не те сказав». Все так плавно, так просто і, разом з тим, урочисто і тепло. Не знаю чому, але в мене, як у новоприбульця до куреня, було відчуття, що я саме там і серед тих, з ким і маю бути. Щірі, сильні і відкриті!

Люблю вас, жони!

Людмила Лівак, членкиня куреня

”

“

Живемо в час, коли події швидко чергуються одна з одною, і не завжди встигаємо прислухатись до себе й своїх глибин. Але в цьому етапі посвяти курінного прапора кожен відрух душі вклався в пам'яті легким світлим слідом.

Давніше був смуток чи не на кожній пластовій урочистості — от ми, «Греблі», є, а прапора нашого серед інших немає. Потім були слова, як горошини, зронені то тут, то там в розмовах — розсіювались собі... Згодом радість осяйна після зустрічі львівських «Гребель» з нашою курінною Христею Колос; а ця зустріч була з таких, коли сходяться близькі люди на каву зі струдлем і ніяк не можуть наговоритися-натішитися одні одними; і от зродилося рішення — ШИЄМО ПРАПОР. А тоді вже завертілося, як у гаївці — розмови, листування, узгодження хто, що, коли, де, як робить. І ось зараз, після посвяти прапора, відчуття довершеності і повноти.

Цього дня все було незабутнім: власне, саме той храм — гарнізонний храм святих апостолів Петра і Павла у Львові; Літургія з чисельними-чисельними прихожанами; і сяючі очі людей довкола; і доторки дітвори, що вперед рвалася, щоб бачити; і звуки курінної пісні, легкі й сріблясті; і вітання друзів; і мовчазна підтримка любасиків, і зусібч дівоча краса й щебіт «Гребельок».

І оце ВСЕ щораз при згадці викликає світлий спомин і тихий усміх, такий, знаєте, краєчком уст, з самих глибин душі. Дякую вам, дорогі «Гребельки» по всьому світі, з вами легко бути краплею в океані.

Галина Потюк, членкиня куреня

”

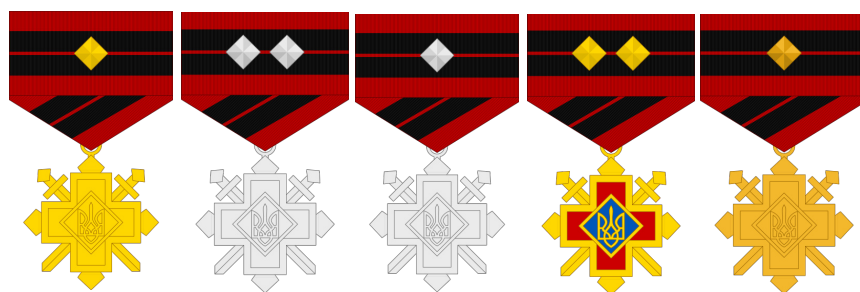

пл. сен. Петро Содоль, ЛЧ

ОРДЕНИ ЗА ГЕРОЇЗМ В УПА

ХРЕСТИ БОЙОВОЇ ЗАСЛУГИ

Кожна регулярна армія в середині ХХ століття мала систему відзначень за героїзм. Згадуючи тільки деякі країни, найвищим відзначенням (орденом за героїзм) у них були: Польща — Virtuti Militari (від 1792), Німеччина — Eisernes Kreuz (від 1813), Велика Британія — Victoria Cross (від 1856), США — Medal of Honor (від 1862). А в Україні під час збройної боротьби проти окупантів (1942—1960) найвищим бойовим відзначенням за героїзм був орден Золотого Хреста Бойової Заслуги I класу (ЗХБЗ I кл.). В Українській Повстанчій Армії (УПА) систему військових відзначень уведено в січні 1944 р., себто через рік після створення першої сотні УПА.

Відомо, що Головний Командир УПА Роман Шухевич перебував в листопаді 1943 р. на Волині, а в грудні цей терен повторно відвідував заступник Шефа (від січня 1944 р. Шеф) Головного Військового Штабу (ГВШ) Дмитро Грицай. Можна припускати, що в часі їхніх подорожей

устійнювалися не тільки стратегія, тактика і структура армії, а й справи організаційно-персональні, включно з системою військових відзначень. Це офіційно проголошено наказом ГВШ ч. 3/44 від 27 січня 1944 р. Цей наказ встановив три категорії військових відзначень: відзначення за бойові заслуги — героїзм (разом 8), відзначення за заслуги — зразкову діяльність (разом 3) та за поранення (срібні та золоті зірки). В наказі виразно вказано, хто (який рівень командування) мав право надавати чи затверджувати кожне відзначення. Однак у наказі зовсім не згадано, як ці відзначення мають виглядати чи як і де на одязі їх носити. Також нічого не сказано про грамоти чи посвідчення. Отже, в наказі подано тільки загальні напрямні, які мали б бути уточнені в майбутньому статуті чи окремій інституції, хоч про таке також не згадується. Все-таки можна з певністю ствердити, що було поставлено завдання виготовити проекти відзнак і

статут, але через воєнні обставини та смерть чи арешт відповідальних осіб цього не зроблено. Про відсутність статуту знаємо, бо у липні 1950 р. Василь Кук у листі до Миколи Лебедея просив, щоб статут та відзнаки виготовити за кордоном. Відзнаки за проектами Ніла Хасевича виконали і десантом доставили в Карпати навесні 1951 р., але статуту, мабуть, не написано.

Потреба відзначати за героїзм відчувалася від самого початку бойових дій УПА. Командири намагалися по зможі якнайскорше відзначити геройські вчинки бійців та вміле командування в боях і подати це до загального відома у наказах. І тому вже в червні 1943 р. у наказі Першої Групи УПА на Поліссі читаємо таке: «За зразкову вояцьку поведінку вирізняється стрільців...» і також «За примірне переведення бою з німцями відзначаю командира Цигана, котрий положені на нього завдання виконав взірцево». Також у 1944 р., коли бої УПА з обома окупантами досягли найбільшої інтенсивності, в наказах по різних теренах дедалі частіше знаходимо вислови про відзначення героїки командирів та стрільців. Від 1946 р. у постановках УГВР знаходимо дві причини уділення найвищого військового відзначення за бойові заслуги: «за виявлені в боях мужність та героїзм» або «за видатні заслуги у керуванні боротьбою відділів УПА проти окупантів». Але ці речення до наказів ГВШ, в яких офіційно проголошувалися ці відзначення, чомусь не входили. Тільки в 1951—1952 рр. у наказах ГВШ включено фразу «за проявлену в боях мужність і героїство». А про конкретні вчинки відзначеного взагалі не вказувалося, хіба це включено у подання до відзначення, до посмертного некрологу, звіту або спогадів. Також починаючи від 1946 р. за героїзм одержують відзначення невійськові — члени Збройного Підпілля ОУН.

Перші відзначення орденом ЗХБЗ І класи знаходимо у наказі ГВШ ч. 1/45 від 25 квітня 1945 р. Тоді відзначеними посмертно були два дуже відомі командири куренів УПА-Захід — сотник Дмитро Карпенко — «Яструб» із ВОЗ «Лисоня» та поручник Дмитро Пилип — «Євшан» із ВО2 «Буг». Останні відомі відзначення орденом ЗХБЗ І класи появились з нагоди 10-го Ювілею УПА у наказі ГВШ ч. 3/52 від 11 жовтня 1952 р. Між відзначеними посмертно були перші ор-

ганізатори та командири УПА на Волині і Поліссі: поручник Сергій Качинський — «Остап» та підполковник Василь Івахів — «Сом».

ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА БОЙОВІ ЗАСЛУГИ (ГЕРОЇЗМ) БУЛИ ТАКІ:

- 1) Золотий Хрест Бойової Заслуги І класи;
- 2) Золотий Хрест Бойової Заслуги ІІ класи;
- 3) Срібний Хрест Бойової Заслуги І класи;
- 4) Срібний Хрест Бойової Заслуги ІІ класи;
- 5) Бронзовий Хрест Бойової Заслуги;
- 6) вирізнєння; 7) похвала; 8) признання.

Право затверджувати ці відзначення мали: 1—2 — Українська Головна Визвольна Рада, 3—4 — Головний командир УПА, 5—6 — Крайовий командир УПА, 7 — командир воєнної округи, 8 — командир тактичного відділу.

Категорія відзначень за бойові заслуги оригінально була призначена для вояків УПА «без різниці ранги і функції за бойові заслуги під час своєї служби в рядах УПА». Цілком зрозуміло, що вона призначалася тільки для військовиків (стрільці, підстаршини, старшини), які виконували свої обов'язки в складі бойових частин чи штабів і «визначилися особливим вояцьким чином».

Всіх разом відзначених за бойові заслуги в часі 1945—1953 рр. було 747, зокрема орденом ЗХБЗ І кл. — 41 особа. Між лицарями ЗХБЗ І кл. можна знайти рядових стрільців та командирів різного рівня — від ройового до Головного Командира УПА. Відзначеними були також штабники та політвиховники, кур'єри та зв'язкові, члени Проводу ОУН та члени УГВР. Загалом, 73 відсотки відзначених ідентифіковано правдивими прізвищами, а 27 відсотків наразі відомі тільки за псевдами. Приблизно 62 відсотки повстанців відзначено посмертно, а 38 відсотків відзначено ще за життя. Серед відзначених орденом ЗХБЗ І кл. були також члени Пласту. Мабуть, у всіх країнах остаточну рекомендацію надати найвищий орден за героїзм робить головне військове керівництво, але церемонію вручення відзнаки проводить глава держави. Наприклад, у Великій Британії це король чи королева, у США — президент. Для УПА це був би Президент УГВР, виконувач його обов'язків чи Голова Генерального Секретаріату УГВР. Але в обставинах визвольної боротьби це було неможливим. Отже, накази ГВШ чи їх відписи-передруки урочисто відчитувалося на збірці відділу перед лавою вояків чи підпільників або у криївці при свічці, де всі стояли на струнко.

Героям Слава!

пл. сен. Богданна Блаженко Титла, ПС

ПАСТИРІ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ — ПЛАСТУНИ¹

МИТРОПОЛИТ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ ПЛ. СЕН. СТЕФАН СУЛИК, ЛЧ

3 жовтня 2014 р. у Філядельфії, ЗСА, в Катедрі Непорочного Зачаття Митрополит-емерит Стефан Сулик відправив Божественну Літургію з нагоди свого 90-ліття, а співслужили йому Митрополит Стефан Сорока, Єпископ-емерит Василь Лостен та багато священиків. Життєвий шлях Владики-емерита Стефана Сулика багатий на світові і церковні події, в яких йому довелося брати активну участь.

Коли Владиці сповнилося 75 літ і він пішов на заслужену емеритуру, то взявся до написання своєї біографії: українською мовою «Як Стефан став Митрополитом», а тоді по-англійськи «I am with you always», де точно описав всі тарапати свого життя та історичні події в світі і в Церкві, які йому довелося пережити. Ці споми-ни стануть важливим джерелом до вивчення і належного розуміння історії УГК Церкви в Україні та в країнах поселення українців за останні 40 років другого тисячоліття.

Народився Стефанко 2 жовтня 1924 р. у малому селі Бальниця Ліського повіту на східній Лемківщині у селянській родині Михайла і Марії з Денисів. Це село вже давно стерте з поверхні землі воєнними лихоліттями. Освіту Стефанові доводилось здобувати з перебоями. Спершу в сільській школі, тоді приватні лекції в домі о. Теодора Варехи, продовження в школі, а згодом у гімназії в Самборі.

З початком Другої світової війни село Бальниця, де Стефан перебував на вакаціях, відійшло до німецького Генерал-Губернаторства, а Самбір — до ССРСР, тож повернутися на навчання не було змоги. Невдовзі німці вислали Стефана на примусову роботу до Німеччини, на Судети. Там він навчився німецького зразкового ладу і порядку, добре опанував німецьку мову та децю чеську, що пізніше йому дуже придалося. Коли почалася німецько-советська війна, вдалося йому випросити у господаря дозвіл на відвідини родичів. З тих відвідин Стефан не вернувся до Німеччини, хоч за ним шукали, а записався в Самборі до учительської семінарії, щоб продовжувати науку.

В учительській семінарії він вступив до куреня ВСУМу ім. князя Льва (Виховних Спільнот Української Молоді), як тоді називали Пласт, та влітку 1941 р. відбув Інструкторський табір в Брюховичах, а восени став першим курінним. Зі своїм куренем відбував пластові табори та мандрував по горах Гуцульщини. Про це приємно описує у своїх споминах.

Прийшов час організації Української Дивізії, але добрий друг Стефана відмовив його зголошуватися, бо він не надавався до військового діла, а радив дальше студіювати. В міжчасі Стефан старався дістати працю учителя. В 1944 р., коли почали наближатися радянські війська, Стефан виїхав на захід з Українським Допомо-

¹ Продовження. Початок у ч. 1 (181) 2015.

— ” —

ПЛАСТОВІ ІДЕЇ ГЛИБОКО
ВВІЙШЛИ В МОЮ ДУШУ
І НА ШЛЯХУ ЖИТТЄВОЇ
МАНДРІВКИ БУЛИ ДУЖЕ
ПОМІЧНИМИ ДОРОГОВКАМИ

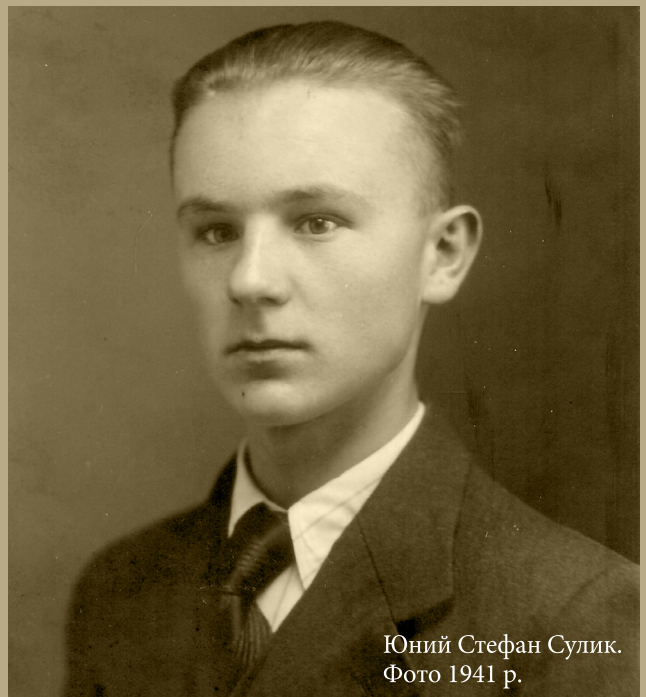
говим Комітетом. І почалася його еміграційна епопея, як і інших втікачів від радянських військ, яка привела Стефана до табору біженців «Displaced Persons' Camp» в Ашаффенбурзі, в американській зоні Німеччини. Тут була нагода вступити в німецький університет, де Стефан мав намір студіювати медицину, але йому добрі друзі радили вчитися на лікаря душ, а не тіл — на священика. Коли роздумував над своїм майбутнім, пригадав собі слова мами: «Стефанку, чи ти не хотів би стати священиком?» Це його переконало, і по деяких стараннях дістався в 1946 р. до Семінарії Святого Духа в замку Гіршберг (Hirschberg) в Баварії.

В таборі «DP» Стефан знову включився до активного пластування та вступив до 3-го куреня УСП «Лісові Чорти». Він цікаво описав у своєму споміні «Моя мандрівка Альпами в ряди Фамілії “Лісових Чортів”», як його приймали до куреня (в Історії «Лісових Чортів» «Їх життя і буття»). У 1948 р. Стефан дістав запрошення-афідевіт від свого вуйка з Дітройта, ЗСА. По приїзді написав до Архієпископа Костянтина Богачевського, щоб прийняв його на далішні студії богослов'я. І так по закінченні студій в Католицькому Університеті Америки у Вашингтоні був рукоположений на священика Владикою Костянтином Богачевським 14 червня 1952 р. у Філядельфії. Відтак душпастирював в Омазі (Небраска), у парохії Святого Духа в Брукліні, св. Миколая в Майнерсвілі та Пресвятої Тройці в Йонгставні. Виконував різні дані йому завдання: був секретарем архієпископської канцелярії, виконував обов'язки Голови церковного єпархіального суду і був єпархіальним радником. Іменований папським капеланом.

29 грудня 1980 р. Папа Римський Іван-Павло II призначив о. Стефана Сулика Архієпископом і Митрополитом Філядельфійським. Єпископська хіротонія відбулася 1 березня 1981 р. (головний святитель — Верховний Архієпископ Йосиф Сліпий, співсвятителі — Єпископи Василь Лостен і Ніль Саварин, ЧСВВ).

Митрополит Сулик належав до Конференції Єпископів ЗСА і був головою Міжобрядової комісії цієї Конференції. Брав активну участь у всіх Синодах УГКЦ та був активним членом різних комісій, які працювали над відновленням, упорядкуванням та розбудовою структури Української греко-католицької Церкви.

Попри всі свої обов'язки, Владика радо брав участь у різних головних святкуваннях Пласту, як тільки йому праця дозволяла. Частіше відвідував пластові оселі в ЗСА, відправляв Служби Божі, молебні, з Патріярхом УПЦ

Юний Стефан Сулик.
Фото 1941 р.

Мстиславом Скрипником планували і проводили спільні відправи з різних нагод.

У 1982 р. Головна Пластова Булава звернулася з проханням до Блаженнішого Патріярха Йосипа Сліпого номінувати Владика Стефана капеланом для пластунів УГКЦ в діаспорі. Блаженніший схвалив цю ідею, і 6 березня 1982 р. члени ГПР і ГПБ відвідали Митрополита Стефана Сулика з запрошенням стати капеланом Пласту в цілому світі. Владика Стефан радо погодився, і у зв'язку з цим висловив низку думок про важливість існування та діяльність всіх молодечих організацій в українській громаді: «Якщо ми далі будемо вірними Богові і вірно будемо служити нашій Церкві та найкращим ідеалам українського народу, ми не пропадемо». На схилі свого віку Владика-емерит не відпочиває, а працює над споминами, упорядкуванням різних важливих для історії документів, заступає і помагає іншим священикам в потребі.

Бажаємо Вам, Владико, многі літа прожити та ще багато доброго і корисного зробити.

Джерела:

Стефан Сулик. Як Стефан став Митрополитом. — Львів, 2001.

I am with you always. Autobiography Stephen Sulyk, USA 2004

Лісові Чорти, їх життя і буття. 1945 — 2007. — Львів, Нью-Йорк, 2010

Турчан Я., Бучківський І. та інші. Минуло п'ятдесят літ...

(Спомини про Самбірську учительську семінарію і Пласт (ВСУМ) у 1941—1944 рр.). — Львів: Арсенал, 1997.

Митрополит Стефан став капеляном Пласту // Свобода. — ч. 57. — 1982. — 26 березня. — с. 1, 4.

СІВАЧ – SOWER, Газета УГКЦ в Стемфордї, ЗСА. — Vol.XXXI. — No 11. — 2014. — 30 листопада.

ВІН БЛИСКУЧЕ СПОВНИВ ОБОВ'ЯЗКИ

У цьому числі нашого журналу, поряд із висвітленням різноманітних пластових тем, йдеться й про закінчення довголітньої праці Начального Пластуна пл. сен. кер. Любомира Романкова, СМ.

Багато скавтських організацій у світі очолює так званий Chief Scout. Український Пласт має Начального Пластуна, який представляє організацію перед громадою, світом, зокрема перед скавтською спільнотою. Це не є адміністративна, керівна позиція, а радше ідеологічна, символічна. Начальний Пластун надає напрям праці Пласту, репрезентує організацію назовні, є дороговказом для членства.

Досі в історії Пласту було три Начальні Пластуни. Першим цей пост обіймав Северин Левицький — «Сірий Лев». Він протягом довгих років (воєн та інших складних часів для Пласту і українського народу) був рішучим та вмілим провідником організації, допоміг оформити її в напіввійськову, дисципліновану та ефективну. Він був дуже поважаним серед пластунів, слугував прикладом, був зразком для юнацтва, яке його надзвичайно шанувало, дослухалося до думок і порад. Саме псевдо «Сірий Лев» сприяло відчуттю пластової спільноти, яка нестримно мандрувала шляхом свободи до мети — незалежності України. Завдяки Сірому Левові Пласт із «гурту молодих людей» перемінився в міцну організацію української молоді.

Другим Начальним Пластуном був поетичний і натхненний ідеолог Юрій Старосольський. Він є автором знаменитого посібника для пластування «Велика Гра», в якому у доступній та захопливій формі виклав для молоді суть і мету пластової ідеології: що таке Пласт, для чого його створено, як ефективно діяти в організації. Юрій Старосольський належав до пластового куреня «Лісові Чорти» і сповняв обов'язки Начального Пластуна в час, коли Пласт відбував період становлення поза межами рідної землі.

Третім Начальним Пластуном став молодший член нашої організації, який вже виріс в

Пласті поза межами України. Це Любомир Романків із пластового куреня «Сіроманці», науковець-винахідник з поважними професійними досягненнями. Любомир Романків — наскрізь практичний професійний провідник-менеджер, який вміє оцінювати потреби організації, визначати напрямні, щоб задовольняти ці потреби, здобуваючи бажані результати.

Ці риси характеру друга Любомира знадобилися йому під час виконання обов'язків Начального Пластуна в складний для нашої організації час, коли Україна здобула політичну незалежність і розпочалося її становлення як вільної демократичної держави. Їй конечно потрібним був Пласт — організація, покликана згуртувати українську молодь та переміняти її з контрольованої маси у дисципліновану і патріотичну молоду силу, яка би вміла і змогла виховати провідників у різних напрямках.

У зруйнованій комуністами країні таке завдання було не з легких. Слід було допомогти вишколити пластунів-провідників, подбати про табори, пластові домівки, виряд, пресу, фінанси тощо. Пласту слід було зайняти відповідне місце у скавтському світі, а там Україна мала чимало ворогів і небагато приятелів.

Це були доволі складні завдання, які лягли на плечі Начального Пластуна. Він над ними віддано працював, не шкодуючи часу і сил. Отож зараз на рідних теренах та в країнах діаспори маємо ефективну пластову організацію. Успіх Пласту сьогодні — це значною мірою заслуга Начального Пластуна Любомира Романкова. Він блискуче сповнив свої обов'язки.

Мине рік чи два, і оберемо нового Начального Пластуна. Без сумніву, він відповідатиме на виклики часу, як це робили три його попередники. На цьому шляху важливо, щоб пластове товариство по різних краях всіляко підтримувало, допомагало йому — нашому найповажнішому репрезентантові.

Старий Вовк

— “ —

**УКРАЇНА ПЕРЕЖИВАЄ ДУЖЕ ВАЖЛИВІ
ЧАСИ. ЦЕ ВСЕ ЗРОБИТЬ ЇЇ СИЛЬНІШОЮ
І ВСЕ ЗАВЕРШИТЬСЯ ТРІУМФОМ**

КЕТРІН ВИННИК

ГОЛЛІВУДСЬКА АКТОРКА

У СВІТІ СТАЄ ДЕДАЛІ ПОПУЛЯРНІШИМ СЕРІАЛ «ВІКІНГИ». ЗА БОЙОВИМИ ПРИГОДАМИ СКАНДИНАВСЬКИХ ВОЯКІВ СТЕЖАТЬ МІЛЬЙОНИ ГЛЯДАЧІВ. ПРОТЕ МАЛО ХТО ЗНАЄ, ЩО ОДНУ З ГОЛОВНИХ РОЛЕЙ — ВОЙОВНИЧОЇ ГЕРОЇНІ ЛАГЕРТИ — ГРАЄ КАНАДСЬКА АКТОРКА, ЩО Є ЕТНІЧНОЮ УКРАЇНКОЮ. В ГОЛЛІВУДІ ВОНА КЕТРІН ВИННИК, ПРОТЕ ВДОМА ТА В КОЛІ БЛИЗЬКИХ ДРУЗІВ ЗАЛИШИЛАСЯ КАТРУСЕЮ ВИННИЦЬКОЮ.

Навчалась дівчина акторської майстерності у нью-йоркській студії Вільяма Еспера. Одна з її перших серйозних ролей — це образ Морін Мартін в американському серіалі телеканалу CBS, що розповідає про кримінальний світ Лас-Вегасу, Нью-Йорку та Маямі.

До цього Кетрін встигла знятись у більше як п'ятдесяти успішних стрічках та серіалах, серед них «Кохання та інші ліки», «Кіллери» (з Ештоном Катчером у головній ролі), «Криміналісти: мислити як злочинець» та інші.

Цікавим фактом є те, що у фільмі «Cold Souls» («Холодні душі») акторці запропонували зіграти роль росіянки Свети. Для цього їй потрібно було вивчити діалоги російською мовою. Ось як про цей випадок вона згадує в одному зі своїх інтерв'ю для «Starpulse»: «Коли надійшов сценарій, мені зателефонував агент та запитав, чи я вмію розмовляти російською. Я відповіла: ні, проте можу розмовляти українською. Більшість людей різниці не помітить, тому все буде нормально. Коли в місто приїхала режисерка та сценаристка стрічки Софі Бартез, я весь час розмовляла українською. Вона глянула на свого хлопця Андре і сказала: “Ми не розуміємо жодного твого слова. Ми розуміємо російську”. Тому я таки була змушена записа-

тись на 4-денний інтенсивний курс російської...».

2012 року Винник отримала одну з головних ролей разом із Куртом Расселом у фільмі «Чорні мітки». Там вона грає його подругу — українську танцівницю.

У 2002 році Кетрін Винник отримала премію «Краща актриса» на Нью-Йоркському міжнародному незалежному кіно- та відеофестивалі («Short Film Award» New York International Independent Film & Video Festival) за роль у короткометражці «Daddy's Little Girl» («Татова дочечка»).

А вже за десять років, у 2012, стала володаркою премії «Краща актриса» на кінофестивалі у Беверлі Гілз («Best Female Performance» Beverly Hills Film Festival) за роль у фантастичній драмі «Children of the Air» («Дитя повітря»). Наразі Кетрін за роль у «Вікінгах» номінована на 5 щорічну церемонію нагородження «Вибір критиків» (Critiques Choice Television Awards).

До 8 років Катруся розмовляла виключно українською. В рідному Торонто належала до Пласту, навчалася в недільній українській школі ім. Цьопи Паліїв та щонеділі брала участь у Літургіях в греко-католицькій церкві. Згодом захопилася східними єдиноборствами, де дося-

гла неабияких результатів, отримавши чорний пояс з карате і тайквондо (тхеквондо). З останнього на чемпіонаті Канади завоювала срібну медаль. Є ліцензованим охоронцем.

Про рідне коріння спілкуємось з Катериною через скайп, коли між постійними зйомками акторка навідалась до батьків в Торонто. Катруся Винницька намагається розмовляти українською, деякі слова, що не може вчасно влучно підібрати, називає англійською. До розмови часто долучаються її батьки: мама Леся, віцепрезидент Україно-Канадського Конгресу, та батько Роман.

Чи з Тобою колись спілкувались українські журналісти?

— Насправді ні. Брала інтерв'ю медіа зі США, Еспанії, Канади, інших країн. А з України — ні. Це вперше.

Розкажи, будь ласка, більше про своє українське коріння.

— Я народилася в Канаді. Але мої тато і мама обоє є українцями. В мене загалом велика українська родина. Я дуже пишаюся своїм корінням. В дитинстві була активною в українській громаді Торонто, яка тут є досить великою. Десь до 17 років була пластункою.

З того часу, як я залишила дім та Канаду, щоб будувати свою кар'єру, у мене не було багато можливостей вживати українську мову. Але я пробую, я хочу це робити.

З яких саме українських регіонів походить твоя родина?

— Моя мама поруч, вона може більше і правильніше про це розповісти. (До розмови долучаються пані Леся Винницька)

Мама Леся: Ми приїхали до Канади, коли ще були дуже маленькими. Батько Катрусі Роман і я народилися в Німеччині, коли родина втікала в 40-х роках від радянської влади. Зараз ми маємо чотирьох дітей. Це Катруся, Маркіян, Дарія і Адам. Вони всі народилися вже тут, у Канаді. Всі наші діти ходили до Пласту та до української недільної школи. Вони всі склали іспити і є випускниками цієї школи.

Якщо ж загалом говорити про нашу родину, то, наприклад, мої батьки народилися в Галичи-

ні. Мама на Львівщині, а тато на Тернопільщині. Батьки мого чоловіка Романа походять зі Старого Самбора і Борислава.

Катруся: Я ще, на жаль, ніколи не була в Україні. Але невдовзі планую приїхати, бо мене запросили на зустріч з українськими шанувальниками. Якщо мій теперішній графік зйомок фільму «Вікінги» у Дубліні дозволить, я б дуже хотіла відвідати Київ.

Повернімося до вашого українського коріння. Чи брала ваша родина участь у національно-визвольному русі?

— Вчора я прилетіла до батьків у Торонто з Ірландії. Я тут тільки на вихідні і завтра планую їхати назад. Зараз якраз святкуємо 70-ліття мого тата. Він може більше розповісти про причетність родини Винницьких до визвольної боротьби. (До розмови долучається пан Роман)

Батько Роман: Мій батько, Катерини дідо Володимир Винницький був січовим стрільцем. У війську він був дуже молодим. Тато народився у 1902 році. Коли зголошувався до стрільців, то підманув, сказавши, що має 18 років, а насправді йому було лише 16.

Можу точно сказати, що в різних українських організаціях була не тільки родина Винницьких, а й сторона дружини. На жаль, подробиць я не знаю. Тато помер 1992 року.

Після війни батько доклався до створення організації колишніх Січових Стрільців. Він мав поважні позиції там.

Розкажи більше про своє пластування.

— Я була як в новацтві, так і в юнацтві. У новацтві я належала до 10 гнізда «Волошки», де сестричкою була Міка Гембатюк. А в юнацтві — до 10 куреня, гурток «Кедри» з виховницею Ксенею Мариняк.

Також зо три рази сама була на новацьких таборах сестричкою. Дуже любила ці табори.

Займалася з молодшими пластунами поза табором, вела для них щотижневі заняття рік чи два, але мусила залишити це, бо не вистачало часу. Відійшла від Пласту, коли мала 17 років.

Тоді я активно почала займатись тайквондо. Хотіла боротись з хлопцями (*сміється*). Тоді вже не було змоги постійно відвідувати пластові заняття. Але деякі мої приятелі далі є активними в організації. Я з ними підтримую добрий зв'язок досі.

Одна з них Ксеня Славінська. Ми з нею однокласниці. Вона дуже добра пластунка, зараз живе в Австралії. Кілька років тому часто приїжджала до України впроваджувати якийсь проєкт, пов'язаний з Чорнобилем.

А що Тобі запам'яталось з тих часів найбільше?

— Мені дуже сподобалась Ювілейна Міжкравцова Пластова Зустріч. То був дуже великий захід. Туди з'їжджались звідусіль. Було цікаво побачити інших пластунів, познайомитись з ними. Перебування в Пласті запам'яталось тим, що тут

можна було здобути унікальні навички для виживання. Ці знання можуть придатись, коли ти сам в лісі чи просто не маєш доступу до води. Про це все забувається, коли дорослішаєш. Але маєш знати то, особливо коли ти вікінг (*сміється*). Пласт дає добрі знання. Я думаю, що зараз всі молоді українці мають бути пластунами.

Мої батьки завжди заохочували до участі у Пласті, тому що це було чудовим знаряддям для виховання та розвитку провідницьких навичок.

Цей досвід дав мені багато користі в дорослому житті. Перш за все, знадобився сильний дух української громади, у якій я зростала. Пласт виховав у мені дисципліну, режим, звички, наприклад, робити ранкову руханку. Я дуже пишаюсь тим, що я пластунка. Ці навички дозволили мені почати і вести мою власну школу бойових мистецтв тайквондо.

Леся, розкажіть щось більше про ваших дітей, братів та сестер Катерини.

Мама Леся: Наймолодший Адам якось поїхав до України на пластовий табір у 2002 році. Тоді він мав 16 років. На його прикладі можемо бачити, як Пласт впливає на майбутнє життя. Я його спеціально записала тоді до військового табору

— ” —
**Я ЩЕ, НА ЖАЛЬ,
НІКОЛИ НЕ БУЛА
В УКРАЇНІ.
АЛЕ НЕВДОВЗІ
ПЛАНУЮ**

«Звитяга», бо в Канаді таких таборів немає. Тут ми маємо сплави на канойках чи мандрівництво. Я подумала, що йому буде це цікаво. І так сталося. Сьогодні Адам є солдатом у канадській армії і служив в Афганістані у 2008—2009 рр. у складі Збройних сил Канади. Якби не Пласт, не думаю, чи він би був солдатом сьогодні. Військова справа після табору його дуже зацікавила, тепер є сержантом.

Я думаю, що ви знаєте, що ми тут в Канаді зараз дуже підтримуємо Україну. Наш уряд, наш прем'єр-міністр дуже вболівають за вас. Канада відправляє 200 наших солдатів, щоб вони були інструкторами для українських вояків.

Катерино, чи Ти слідкуєш за подіями в Україні в цей складний для неї час і що про це думаєш?

— Я думаю, що Україна переживає дуже важливі часи. Дуже важливо, що українці тримаються один одного, борючись за свободу та демократичні цінності. Сильно вболіваю і підтримую її прагнення. Вірю, що це все зробить Україну сильнішою і все завершиться тріумфом.

Ти якось на американському телешоу заговорила українською. Це відео стало популярним в українському інтернеті. Чи Твоє коло друзів, колеги, голлівудські актори знають про Твоє походження?

Катруся: І друзі, і колеги знають про моє походження. Це саме те, що робить мене унікальною в Голлівуді, бо там не є так багато акторів з таким корінням.

Мама Леся: Я також можу сказати, що в англомовній пресі постійно пишуть, що Кетрін Винник — слава українка. Вона завжди згадує у різних інтерв'ю про своє походження. Вона його ніколи не приховує.

Катерина: Ну так, це моя позиція в Голлівуді!

В Голлівуді є відома акторка українського походження — Віра Фарміга. Чи Ти знайома з нею?

— Так, я її зустріла минулого року. Вона фантасична. Вона працює в тій самій кімережі, що робить наш серіал «Вікінги». Віра теж дуже пишається українським походженням. На жаль, ми не дуже знайомі, і бачились донедавна лише раз, але зустрілися знову два тижні тому у Нью-Йорку на прес-конференції фільму.

Чим Тобі близька тема «Вікінгів»?

— Дуже подобається зніматись у цьому серіалі. Моя героїня є близькою мені по духу. Вважаю, що наш сценарист робить свою роботу чудово, бо добре підібрав акторів. Роль жінки-воїна мені дуже підійшла з огляду на мій життєвий досвід. На сьогодні це, напевно, моя найулюбленіша роль, з тих, які доводилося грати.

Наостанок. Що б Ти побажала українцям?

— Я пишаюся, що я пластунка та маю українське коріння. Шаную Пласт і його традиції. Вірю, що всі пластуни та українці світу мають, особливо зараз, триматися разом, щоб розвивати державу і щоб діти наших дітей теж були пластунами. І якщо моя роль акторки цьому якось може допомогти, то я завжди готова. СКОБ!

РОЗМОВЛЯВ СТ. ПЛ. ТАРАС ЗЕНЬ
Подяка за допомогу в організації інтерв'ю
Андрію Водославському (Торонто)

пл. сен. Орест Джулинський, КВ

Англомовна історія Пласту

«PLAST: UKRAINIAN SCOUTING, A UNIQUE STORY»

відомого історика

ОРЕСТА СУБТЕЛЬНОГО

Це цікавий опис творення і розвитку українського скавтінг'ю.

У книзі йдеться про зародження нашої організації у Львові в 1911 році, перші та подальші роки діяльності. Автор описав столітню пластову історію, розповівши про воєнний та міжвоєнний періоди, виховну працю в країнах діаспори, а також в час, коли Україна здобула незалежність.

ВІДОМИЙ НАУКОВЕЦЬ ОРЕСТ СУБТЕЛЬНИЙ НАПИСАВ ІСТОРІЮ ПЛАСТУ АНГЛІЙСЬКОЮ

Ідея написання історії Пласту англійською мовою виникла давно. Головні Пластові Булави різних каденцій робили заходи, щоби реалізувати її. В 1997 році створено референтуру, обов'язком якої якраз і було зробити все необхідне, щоби така книга вийшла у світ. Очолив згадану референтуру пл. сен. Микола Юник, КВ (помер 2006 року), підібравши собі співробітників: пл. сен. Ореста Джулинського, КВ, пл. сен. Богдана Колоса, КВ, і пл. сен. Оксану Закидальську. Після відходу у вічність бл. пам. Миколи Юника референтуру очолив пл. сен. Орест Джулинський, ввівши у її склад у 2000 році пл. сен. Мирона Баб'юка, СМ, та пл. сен. Таню Джулинську (2016 рік).

Першим завданням референта було звернутися до поодиноких країв, щоби вони визначили особу або осіб, які б написали історію Пласту свого краю і переслали до референта. Наступне — підшукати редактора для оформлення зібраних матеріалів у цілість. Цей період тривав довгі роки. На жаль, не всі краї відгукнулися. Врешті, для редагування зібраних матеріалів залучено пл. сен. Ореста Субтельного. За його згодою історію Пласту Канади писала пл. сен. Оксана Закидальська. Для зібрання матеріалів з передвоєнних часів залучено істориків з України Бориса Савчука та Володимира Федорака, а для періоду відновлення Пласту в Україні — пл. сен. Юрія Леськова.

На основі деяких зібраних матеріалів, а зокрема на базі власних досліджень, Орест Суб-

Пластунки-провідниці у таборах Ді-Пі

тельний вирішив написати кінцевий текст (за винятком історії Пласту Канади).

На жаль, недуга не дозволила йому завершити розпочате. Члени референтури стали перед дилемою. Як бути? Невже можна закинути роки праці? Вирішено закінчити працю, доповнюючи і редагуючи деякі частини. Текст було написано англійською мовою, і референтура таки вирішила видати книжку. Переклад українською мовою оригінального тексту друга Ореста зроблено повністю. Однак він потребує доповнень, узгодження з англійським текстом і мовної корекції. Цей переклад передано діловому виданню та інформації ГПБ пл. сен. Сергієві Юзику з надією, що історія Пласту в українській мові Ореста Субтельного побачить світ незабаром.

Табір юначок на г. Сокіл. 20-ті роки XX ст.

В ЧОМУ ЦІННІСТЬ АНГЛОМОВНОЇ ІСТОРІЇ ПЛАСТУ?

Орест Субтельний, як знаний історик, винятково добре подав історичне тло кожного періоду діяльності Пласту.

Він проаналізував роль Пласту у розвитку української думки, українських громад і українського народу загалом.

Науковець легко і цікаво, у розповідній формі та на основі фактів представив історію пластової організації.

ХТО МОЖЕ БУТИ ПОТЕНЦІЙНИМ ЧИТАЧЕМ НОВОГО ВИДАННЯ?

Діяспорні пластуни і їхні батьки

Мабуть, переважна більшість пластунів діаспори не буде читати україномовної версії книжки, але, одночасно, багатьох цікавить історія нашої організації. Також є батьки не українського походження, діти яких є в Пласті, тому вони готові більше довідатися про нас.

Той, кому пластуни подарують книжку

Пластунам корисно, щоб про них знали:

- політики;
- члени амбасад;
- скавти різних країн;
- ті, хто міг би фінансувати деякі проекти.

Дослідники англomовного західного світу, яких наші вороги засипали різноманітним негативом. Вони, ці воріженьки, в англomовній

літературі написали про нас чимало неправди. Отож кожен, хто на Заході цікавиться українською тематикою, матиме можливість прочитати й щось позитивне.

Той, хто пише про скавтський рух, може довідатися, що:

- Пласт — унікальний: улади для дорослих, дівчата — від самого початку, неповторна лелійка тощо;
- 78 років Пласт розкинений по світі без держави, але мав вплив на творення держави;
- Пласт представляє український народ як європейський;
- Світова організація скавтського руху може бути й несправедлива.

Кожен, хто досліджує українську тематику, яка стала більш популярною від 1990 року:

- довідається про те, що діялося в Галичині, на Волині, у Східній Європі в 1920—1930-х роках очима українських патріотичних скавтів;
- ознайомиться з особливим поглядом щодо розвитку українського народу в міжвоєнний період;
- віднайде один з прикладів української виховної громадської організації, яка плекає демократичні цінності, верховенство права, індивідуалізм, патріотизм, поняття безпартійної, безкорисної праці та самореалізації у громаді, а також стремить до миру та братерськості у світі, як і інші скавтські організації.

Вимарш з нагоди 75-ліття Пласту. Оттава, 1987 р.

**ВСЕ, ЩО Я ЗРОБИВ У ЖИТТІ, Я
ПОЧИНАВ ІЗ МРІЇ. Я
ПЕРЕКОНАНИЙ, НАДЗВИЧАЙНЕ —
МОЖЛИВЕ, ЯКЩО ВИ ЛИШЕ
ВІДЧУЄТЕ ЦЕЙ СТАН.**

Фото з архіву Петра Задорожного

24 жовтня 2016 року в м. Київ на 91-му році життя відійшов на Вічну Ватру видатний українець сучасності, відомий економіст, громадський діяч та меценат

ПЛ. СЕН. БОГДАН ГАВРИЛИШИН, ЛЧ

ЧЛЕН ПЛАСТУ ВІД 1937 РОКУ. ЧЛЕН ВЕЛИКОГО ПЛЕМЕНИ «ЛІСОВИХ ЧОРТІВ» ВІД 1945 РОКУ. ЗВ'ЯЗКОВИЙ ЮНАЦЬКОГО КУ-РЕНЯ У ТАБОРАХ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В НІМЕЧЧИНІ. АКТИВНИЙ У СТВОРЕННІ ПЛАСТОВОЇ СТАНІЦІ ТОРОНТО. У 2006—2008 РОКАХ — ГОЛОВА КРАЙОВОЇ ПЛАСТОВОЇ РАДИ УКРАЇНИ.

Народився 19 жовтня 1926 року в містечку Коропець (нині Монастириський район Тернопільської області, тоді — Буцацький повіт, Республіка Польща) у сім'ї селян Дмитра та Теодозії Гаврилишиних.

Три роки навчався у початковій школі в селі Жизномир. Потім — у Буцацькій польсько-мовній гімназії, яку після приходу большевиків перетворили на середню школу. 3 вересня 1941 року навчався у Чортківській гімназії, а в навчальному році 1943/44 — у Дрогобицькій гімназії. Під час Другої світової війни (1944 рік) Богдана забирають до Німеччини. Після 1945 року перебуває у таборі для переміщених осіб, 1947 року виїжджає до Канади, де працював лісорубом, організовував вечірні класи для українців, діяв у профспілках.

1952 року здобув ступінь бакалавра, у 1954 році — магістра спеціальності «Інженер-меха-

нік» в університеті м. Торонто. У 1954—1960 роках обіймав посади з дослідництва, інженерної справи, менеджменту в Канаді.

Від 1960 року мешкав у Швейцарії. 1976 року здобув ступінь Ph. D. з економіки у Женевському університеті. Почесний професор багатьох університетів.

Від 1988 року працював на громадських засадах в Україні. Від здобуття Україною незалежності був радником декількох президентів України, прем'єр-міністрів, голів Верховної Ради. Майже тридцять років Богдан Гаврилишин присвятив Міжнародному інституту менеджменту МІМ-Женева. Обіймав посади директора з навчання (1960—1968 роки), директора Інституту (1968—1986 роки), почесного науковця (1986—1989 роки). У Женеві викладав дисципліни «Економічний розвиток», «Керівництво міжнародними операціями», «Світове бізнесове середовище», «Управління державами» тощо.

1990 року заснував Міжнародний інститут менеджменту в Києві. У 1996—1997 рр. — директор Міжнародної академії довкілля в Женеві.

У 2010 році заснував Благодійний Фонд Богдана Гаврилишина, місією якого є підготовка молодих українців, які на власному досвіді вивчили би, як функціонують найкращі країни Європи, та змогли б утворити критичну масу людей, яка трансформує Україну.

Богдан Гаврилишин став одним з учасників ініціативної групи «Першого грудня». Дійсний член Римського клубу, іноземний член Національної академії наук України, член «Baden Powell Fellowship» (від 2000 року).

Автор понад 100 статей з менеджменту, питань освіти в галузі менеджменту, економічного та політичного середовищ. Автор книг «Дороговкази у майбутнє», «Залишаюсь українцем». Заслужений діяч науки і техніки України. Нагороджений Орденом Свободи, Орденом Князя Ярослава Мудрого, Відзнакою Видатного Інженера (Почесний зал, Університет Торонто, Канада) та іншими відзнаками. Похований у м. Женева (Швейцарія).

“

Своєю плідною діяльністю Богдан Гаврилишин зробив визначний внесок у розвиток України. Сьогодні ми втратили людину, яка до останнього свого подиху залишалась українцем, була і, переконаний, залишиться моральним авторитетом для багатьох співвітчизників. Вічна і світла йому пам'ять.

Петро Порошенко, Президент України

“

На смерть Богдана Гаврилишина можна дивитися, з одного боку, як на велику втрату для нас, бо це була дуже талановита людина, але з другого — уметі свого життя він вже щасливий. Він обіймав поважні пости, був радником наших президентів та чи не єдиним українцем, який був членом Римського клубу. Це дуже престижно!

Бувши пластуном, він часто старався допомагати молодим людям. На різні способи дбав, щоб молодь могла посісти відповідні позиції в суспільстві та гідно готуватися до зрілого життєвого шляху. Одне слово, він мав велику надію на молодь! Для цього Богдан робив багато заходів і проєктів. Думаю, що цього з його відходом нам, мабуть, забракне. Дізнавшись про цю звістку, я подумав: нема Богдана, то буде тепер певна прогалина. Проте, сподіваюся, що раніше чи пізніше з'явиться хтось подібний до нього. Хтось, хто продовжить цю справу з такою самою турботою та опікою.

Звісно, він загалом залишається знаний та шанований як добрий економіст та як той, хто робив великі інвестиції в українську молодь. Проте, будучи дуже поважним, діяльним і заслуженим українцем, він запам'ятався як той, хто дуже серйозно ставився до релігійних справ. Передусім, він був людиною віруючою, для якої релігія була дуже важлива та жива.

Блаженніший Любомир Гузар

”

НА ВІЧНУ ВАТРУ

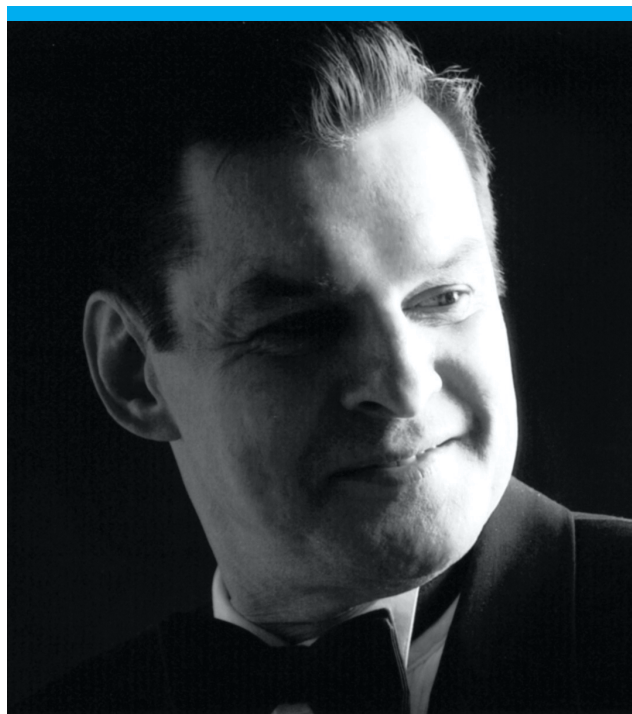
МАРКІЯН МАТЕЙ ПАВЛІВ

1958—2016

З невимовним жалем ділимося сумною вісткою, що 18 липня 2016 року відійшов у вічність після важкої недуги наш найдорожчий син Маркіян Матей Павлів.

Маркіян народився 20 січня 1958 року в Торонто. Виростав з двома сестрами, Людмилою та Меланією, та братом Христофором. У році 1967 родина переїхала у Монреаль. Тут Маркіян закінчив українознавство та середню школу. 1973 року вчився в Римі у Папській Українській Семінарії. Відтак закінчив Університет Concordia бакалавратом із Urban Studies. Одначе не працював у цій ділянці, захоплювався скульптурою та унікальними архітектурними спорудами. Мав власну майстерню, творив у металі цікаві скульптури та речі практичного вжитку. По сьогодні при Lachine каналі у Монреалі видніється твір його рук — це величезна металева чорна плита з вирізьбленим написом Fleuve і хвилі, що означає французькою «широка ріка». За проектом мисткині Susan Stromberg, з нагоди року родини 1993, створив скульптуру в металі та міді «Osmosis» — постать жінки і чоловіка, заввишки 10 стіп, яка зараз стоїть у Rideau Hall в Оттаві, резиденції колишнього губернатора Канади Роя Гнатишина. 2008 року за проектом цієї ж мисткині Маркіян виконав ще один твір з оцинкованої сталі заввишки 15 стіп, «Aspire and Become» — open hand to heal the youth, яка стоїть в БерШеба, в Ізраїлі. Для відомого Guzzo Cinema у Монреалі виконував крісла та поруччя. Все це творив Маркіян з великою прецизією і вдовolenням.

Був членом Пласту та ентузіастом спорту curling. Найбільше любив дачу на пластовій оселі Батурин, де проводив безжурні літні дні. Жив Маркіян у злагоді зі своїми батьками, сестрами, братом та друзями. У кожній потребі був готовий допомогти. Щасливо прожив три роки з дружиною Ніною Мисан, її дітьми Лариною та Адріаном. У своїй душі завжди знаходив

місце на привітність, радість, тишу у тій важкій боротьбі свого життя.

Складаємо щиру подяку отцеві Роману Лаголі та отцеві Назарові за молитви та духовну розмову в лікарні, отцю Ігорю Куташу за молитви. Сердечно дякуємо отцеві Ігореві Ощипку за уділення Святої Тайни Єлеопомазання, за Служби Божі, за відправу похоронних обрядів. Дякуємо друзям та знайомим за вислови співчуття, молитви та за численну участь у похоронах. Дякуємо пані Чулій та хорові за спів панатихиди. Сердечне спасибі бандуристові Володимиру Моті за відспівання «Видиш, брате мій».

*Дорогий сину, ти завжди будеш з нами —
Твоя мама Ірина.*

На нев'янучий вінок в пам'ять покійного Маркіяна Павліва, який був активним членом Пласту, родина просить скласти пожертви на відновлення каплиці Святого Володимира й Ольги на пластовій оселі Батурин (Квебек) та висловлює щиру подяку за складені пожертви, які можна надсилати на адресу:

«Chapelle-Baturyn Act 3715»
Casse Populaire Ukrainienne de Montréal
c/o Martha Mayer, CPA, CA
Chapelle Fund
3250 rue Beaubien Est
Montréal, QC H1X 3C9

ОРЕСТ ТЕОДОР ПАВЛІВ

1927—2016

Уже вдруге довелося нашій родині переживати невимовно болючу втрату — недавно смерть дорогого сина Маркіяна, а пізніше смерть незабутнього мужа, батька, дідуся, який відійшов у вічність 7 вересня 2016 року на 90-му році життя, у Монреалі, Квебек.

Орест народився 23 квітня 1927 року в Нараєві в Україні, в патріотичній родині Олени та Василя. Був найстаршим із шести братів (три брати померли у ранньому віці). Орест залишив у глибокому смутку дружину Ірину Чайковську Павлів, з якою прожив щасливо 64 роки, доню Людмилу з чоловіком Антоном Чероне, доню Меланію з чоловіком Максом Ратевосьяном, онучок Софію та Інесу, сина Христофора — тепер о. диякона Андрея, дружину покійного сина Маркіяна — Ніну Мисан, її дітей Ларису та Адріяна, родину у США та Україні.

У 1944 році, в час Другої світової війни, мати вислала 17-літнього Ореста зі своїм найстаршим братом проф. Василем Різником на Захід, щоб перебути воєнну хуртовину, однак Орест так і не повернувся на Україну і сам пробивався у житті в Німеччині, відтак у США та Канаді. Матуру завершив в Німеччині, у Берхтесгадені 1947 року. Належав до пластового гуртка «Гірські орли». Орест залишився у гли-

бокій пам'яті своїх рідних, друзів та української громади Монреалю та Торонто як великий патріот, вихователь молоді СУМу і Пласту, вчитель — був званий «ходяча енциклопедія». Як професор славістики, був знавцем української мови, літератури та культури. З любов'ю передавав своє знання спершу українським учням на вищоосвітніх Курсах українознавства, відтак студентам університетів Оттави та Едмонтона. Також був вчителем вищоосвітніх семінарів для учителів, організованих Шкільною Радою Америки на «Союзівці». Орест радо згадував, що одним з його кращих студентів з університету Оттави був Владика Торонто Кир Стефан Хміляр, а учнем українознавства — Президент СКУ Євген Чолій. Освіту Орест здобув у ділянці слов'янських порівняльних літератур, спершу у Вільному університеті в Мюнхені, відтак в університеті Оттави, де завершив студії зі ступенем кандидата наук 1963 року.

Від 1967 до 1993 року св. п. Орест Павлів працював мовним редактором та диктором в українському відділі CBC-Radio Canada, міжнародна служба Канадського Радіомовлення у Монреалі, під псевдом Іван Понеділок. У той час, за радянської влади, усі передачі були трансльовані безпосередньо в Україні.

Крім професійної та педагогічної праці брав активну участь в культурно-освітньому та науковому житті. Багато років був культурно-освітнім референтом Монреальського відділу Конгресу Українців Канади. Також багато років був директором Музею ім. Патріярха Йосифа Сліпого у Монреалі. Був членом Наукового Товариства Шевченка (НТШ) та Пласту. У 2007 році нагороджений Шевченківською Медалею. Проводив коректи багатьох видань, часто дописував до преси, читав доповіді на літературні теми й теми візантійсько-української іконографії. Також писав та ставив дуже вдалі сценарії, у яких проявляв глибокі почування до українського народу. Під час постановки одного з них, сценарію до 75-ліття перших українських поселенців у Канаді (Ontario Place, Торонто, 1966 р.), Ореста вітав прем'єр-міністр Канади Джон Діфенбекер. Серед найбільш успішних були: сценарій про Голодомор, поставлений театром «Заграва» у Торонто та Вінніпезі; композиція-монтаж до 1000-ліття Хрещення України, поставлена у Maple Leaf Gardens, Торонто, 1988 р.; відтворення поетичного слова до 100-річчя Пласту (2012 р.).

Св. п. Орест Павлів залишив чудовий приклад невтомної праці для збагачення та збереження культурної спадщини в українській громаді Монреалю та Торонто.

Похоронні відправи відбулися 11 та 12 вересня 2016 року у Монреалі, а чин поховання — 14 вересня на цвинтарі «Прспект» у Торонто. Родина складає сердечну подяку Торонтонському Владиці Стефанові Хмільяру, Отцям та друзям за участь у похоронах в Монреалі та Торонто. Щире спасибі членам церковного хору та хору «Відлуння», а також бандуристові Володимирі Моті за відспівання «Видиш, брате мій».

*Спи спокійно, мій дорогий Оресте —
твоя дружина Ірина. Вічна пам'ять!*

Родина щиро дякує за складені пожертви на фонд Українського Католицького Університету (<http://ucef.org/>), які можна надсилати на адресу: UCEF Canada, 263 Bering Ave., Toronto, ON M8Z 3A5. Пожертвування он-лайн в пам'ять про Ореста Теодора Павліва можна зробити тут: <https://www.canadahelps.org/dn/15001>

ПЛ. СЕН. ІЯ КАРДАШ-ЛАГОДИНСЬКА

15 грудня 1929 — 8 липня 2016

Повідомляємо всіх пластунів, що упокоїлася в Бозі пл. сен. Ія Кардаш-Лагодінська.

Ія була членкою Пласту Великої Британії майже від самого початку. Працювала в статистиці, була сестричкою на таборах і «сторожем» всіх наших реєстрів і картотек. Вона також була довголітнім діловим сеньйоратом. Для нас це втрата не тільки ще одного члена Пласту, а й великої і дорогої приятельки. Із жалем попрощали її пластуни в останню дорогу.

Вічна їй пам'ять!

Провід Пласту у Великій Британії

ПЛ. СЕН. ОРЕСТ СУБТЕЛЬНИЙ, ВБ

7 травня 1941 — 24 липня 2016

З великим сумом повідомляємо, що в Торонто відійшов на Вічну Ватру канадський історик українського походження, доктор філософії, професор історії та політичних наук Йоркського університету в Торонто пл. сен. Орест Субтельний, ВБ.

У смутку залишив дружину проф. Марію Субтельну, сина д-ра Олексу Субтельного і сестру Оксану Ісаїв. Пластуни по всіх краях глибоко сумують з приводу втрати визначного історика, всім відомого автора «Історії України», і висловлюють глибокі співчуття рідним та близьким покійного.

Вічна йому пам'ять!

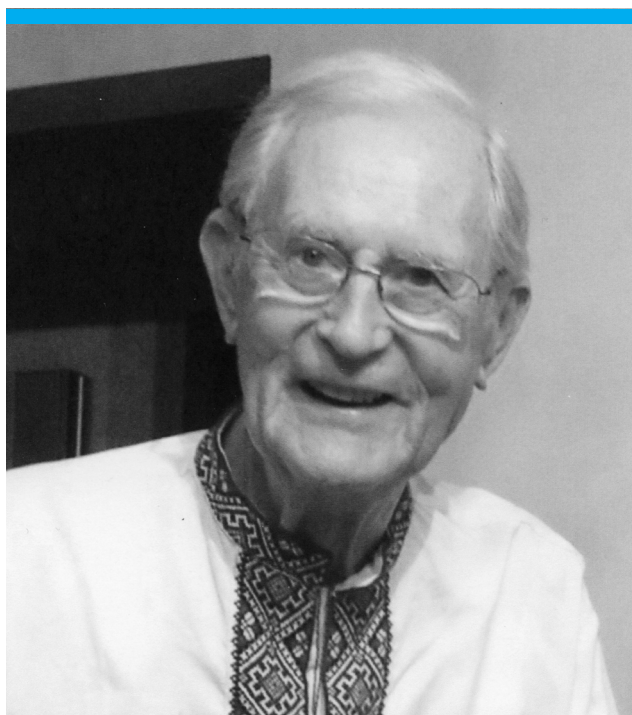
ПЛ. СЕН. РОСТИСЛАВ РАТИЧ

19 січня 1930 — 23 вересня 2016

Бл. пам. Ростислав Ратич відійшов на Вічну Батру 23 вересня 2016 р. Відійшов у Вічність щирий український патріот та благородна людина. Він залишив у смутку дружину Галю, дітей: Надю, Романа з дружиною Олесею та дітьми Миколою й Анею, доньок Христю і Талю з мужем Ігорем Черником і дітьми Юліянкою, Катериною й Івасиком, а також родину в США, Канаді, Україні, приятелів та «Байройтську братію».

Батько Ростика Василь 1915 р. вступив до Українських Січових Стрільців, а згодом до Української Галицької Армії. Мама, Гандзя Дмитерко, теж зголосилася до УСС. Повінчалися у 1918 році в селі Лісники, що на Бережанщині. У славній патріотичній сім'ї народилось чотири сини: Любомир, Олег, Володар і Ростик, які були виховані в українському патріотичному дусі. Ростик народився 19 січня 1930 року в Рогатині. Навчання продовжував у Бережанах. Перед другим приходом большевиків 1944 р., щоб уникнути заслання, родина Ратичів виїхала до Німеччини і опинилась у Байройті. Брати Ростика воювали в Дивізії. Володар загинув, Олег вернувся до батьків, Любомир працював. Ростик, наймолодший, вступив до Української таборової гуманітарної гімназії в Байройті, де батько та мама вчителювали. Там ми подружились і стали вірними приятелями в гімназії та Пласті. Замість Карпат ми підкорювали Альпи, відвідували музеї, зоопарки, ботанічні сади, парки, солянки, німецькі підприємства, театри, замки, німецькі «кірхи», плавали по Дунаю та знайомились з німецькою та європейською культурою. У Байройтському курені ім. Івана Богуна я був гуртковим у гуртку «Чорні коти», а опісля курінним. Ростик радо брав на себе всілякі функції і завдання у проводі та виховував молодших пластунів. Він вложив багато праці для приготування байройтських пластунів до змагань на Ювілейному Святі Весни, яке відбулося 1947 р. біля Міттенвальду в Німеччині.

Після гімназійної матури Ростик з родиною емігрував до Америки 1949 р. і оселився в Едісон, Нью-Джерзі. Там він почав студії в

університеті Ратгерс. Під час Корейської війни опинився в Американській армії і служив у Корпусі інженерів у Франції. Йому було дуже прикро, що з армії не міг був прибути на похорон свого батька у 1953 р.

Після військової служби він продовжував студії й одержав ступінь бакалавра з електротехніки в Університеті Фарлі Дікінсон (Fairleigh Dickinson University) 1959 року. Ростик працював інженером-електротехніком в Аерокосмічній програмі для Бендікс-Елайд (Bendix/Allied Signal, тепер Honeywell).

Ростик організував з'їзди байройтських гімназистів і таборовиків, які відбувались на «Верховині» або на «Союзівці». Він належав до організаційних і виконавчих комітетів і допомагав підготувати книжку «Байройтські спомины з "Юних днів, днів весни" 1945—1950», яку я редагував.

Ростик захворів, з року в рік його здоров'я підупадало. Галя його доглядала, а діти помагали. Ростик належав до першого пластового куреня ім. О. і С. Тисовських, був співзасновником пластових станиць в Елизабет і Нью-Бронзвік. Він був членом організації Українсько-Американських ветеранів у Норт Порті на Флориді. Належав до УКЦ Різдва Пресвятої Богородиці в Нью-Бронзвік, Нью-Джерзі. Він з батьками був співзасновником цієї церкви й української громади.

Вічна пам'ять! / Ярослав Ликтей

НА ВІЧНУ БАТРУ

ПЛ. СЕН. БОГУСЛАВА ГРИНІВ, Гр

28 травня 1924 — 30 жовтня 2016

На 93-му році життя відійшла у Вічність одна з найстарших пластунок України, яка розпочала свій пластовий шлях ще у довоєнний період, науковець, активна громадська діячка Богуслава Гринів.

Народжена 28 травня 1924 року в м. Бучач (Тернопільщина) в сім'ї Стефанії (з Рогозинських) та Михайла Гриніва. Батько — адвокат, доктор права, брав вельми активну участь в українських громадсько-політичних організаціях.

У 1929—1935 рр. навчалася в шестикласній польській школі, опісля протягом 4 років здобувала освіту в Бучацькій гімназії.

У 1936 р. таборувала у пластових оселях, що їх організував КВОММ на Остодорі, а згодом, у 1937—1938 рр., — на Соколі. Її першою виховницею була скавтмастер Дарія Білинська (Навроцька). Ось як Богуслава Гринів писала про свої дитячі та юнацькі роки: «З ідеями Пласту мене познайомила Дарія Навроцька, яка в тридцять роки, не діставши праці у Львові, викладала руханку в Бучацькій гімназії та проживала в нашому домі. За її намовою батьки послали мене на оселю в Остодорі і табір на Соколі, перебування там вважаю своїм раннім пластуванням».

У вересні 1939 р. за активну участь в українських громадсько-політичних організаціях батька Богуслави заарештували. Відповідно до постанови Політбюро ЦК ВКП(б) від 05.03.1940 р. у квітні того ж року його розстріляли, про що донька довідалася лише у 1994-му. Не раз говорила: «Я маю двох опікунів: Андрея Шептицького й мого батька. Обидва жили для України. Коли мені трудно, треба прийняти важливе рішення чи заручитися підтримкою у справі, йду в крипту св. Юра, звертаюся до них. Ви знаєте, мені здається, що вони мені допомагають».

13 квітня 1940 р. Богуславу разом із братом Ігорем та матір'ю Стефанією вивезли в Казахстан. Там дівчина працювала спочатку в свинорадгоспі «Красный Казахстан», згодом — рахівницею.

У 1946 р. Богуслава повернулася до Львова. Навчалася на курсах при Торговельній академії, потім — у Львівському політехнічному інституті, який закінчила з відзнакою у 1952 році. Того ж року вийшла заміж за Ярослава Іваненка, з яким познайомила в студентські роки. Він навчався на будівельному факультеті Львівської політехніки, а Богуслава — на нафтовому (оскільки там була найви-

ща стипендія, що в ті повоєнні часи для доньки репресованого відіграло визначальну роль). По закінченні навчання разом працювали в Нафтопроекті. Пізніше обоє перейшли на викладацьку роботу: Богуслава у Лісотехнічний інститут, чоловік — у технікум комунального будівництва, а згодом у Львівський будівельний технікум. У 1998 році він відійшов у вічність. Разом виховали доньок Зореславу, Ларису та сина Андрія. Всі діти одружилися і мають сім'ї. В родині шестеро онуків: Христина, Ярослав, Павло, Софія, Андрій та Ігор. До речі, Христина і Софія в юнацькі роки пластували у Львові. Христя належала до самостійного гуртка «Матіоли», а Софія — до куреня УПЮ ч. 50 ім. Богдани Світлик.

У 1965 році Богуслава Гринів захистила дисертацію і здобула науковий ступінь кандидата технічних наук у Московському авіаційному інституті (саме туди отримала скерування в аспірантуру). До виходу на пенсію (1987 рік) працювала доцентом кафедри нарисної геометрії у Львівському політехнічному інституті.

Коли Пласт почав відроджуватися в Україні, відновила членство в організації, стала членкинею осередку праці УПС станиці Львів, від початку 2000-х тривалий час була його писарем. Спілкування з Богуславою Гринів завжди було чимось особливим — так говорить не один пластун-сеньйор Львова, а член осередку праці УПС (на даний час — консул-керівник Консульства України у Гданську) пл. сен. Левко Захарчизин, V, якось сказав: «Подруга Богуслава вміла бути мамою для багатьох».

Богуслава Гринів належала до 2 куреня УПС «Ті, що греблі рвуть».

Організувала краєзнавчі подорожі для сеньйорів і пластунів молодшого покоління. На порозі 100-ліття Пласту за її активної участі побачив світ путівник «Вічна Ватра на Личакові» (2007 р.).

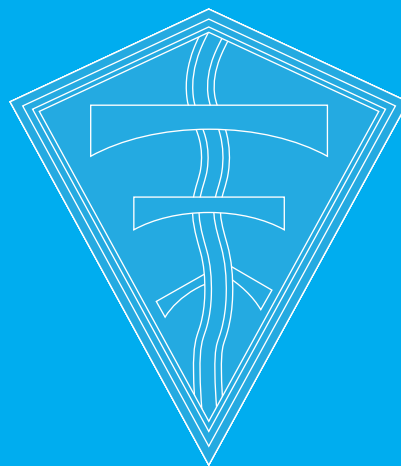
2 жовтня 2004 року її відзначено пластовим Орденом Вічного Вогню в сріблі.

Також Богуслава Гринів була членкинею правління добродійного товариства «Пошук», завданням якого є пошук місць поховань жертв репресій.

Бл. пам. Богуслава Гринів відійшла на Вічну Ватру 30 жовтня 2016 р.

Вічна їй пам'ять!

Провід куреня ч. 2 УПС
«Ті, що греблі рвуть»

“

Є люди, з якими легко і затишно перебувати...

Такою була пл. сен. довір'я Богуслава Гринів. У неї завжди можна було по-вчитися й отримати життєву пораду. З нею було цікаво всім, незалежно від віку і статусу. До неї йшов, як до храму, підтягнутим і зосередженим. Провідниця, Учителька, Жінка, Мати, Бабуся, Подруга — це все наша Буся, яка належала до покоління правдивої української інтелігенції. Дякую долі за можливість близького знайомства з такою світлою людиною.

пл. сен. дов. Галина Потюк, Гр.

”

ВНЕСОК ІВАНА БОБЕРСЬКОГО У СТАНОВЛЕННЯ ПЛАСТУ

ІВАН БОБЕРСЬКИЙ. Львів, 1912 р.

Пластуни часто згадують, що біля витоків організації стояв Іван Боберський. Але досі його діяльність не була проаналізована в цілості. Отож, спробуємо прослідкувати вплив голови «Сокола-Батька» на становлення і розвиток Пласту на основі спогадів, публікацій у тодішній пресі, пластових видань, архівних документів.

За прикладом Івана Боберського громадські діячі та педагоги почали прискіпливіше ставитися до методів виховання молоді. Традиційну виховну методику критикував Олександр Тисовський у статті під назвою «3 думок чудака», опублікованій 1911 р. у львівському виданні «Діло». На його переконання, тодішня школа лише вчила, а не виховувала. У цьому ж виданні з'явилася стаття Петра Франка «Пластуни», в якій були коротко описані звичаї, побут і подвиги козаків-пластунів Кубані, а також історія створення та поширення скавтського руху в Англії. За інформацією Петра Франка, скавтів в Англії налічувалося близько 1 мільйона, а книга керівника цього руху генерала Бейдена Поуела «Scouting for Boys» була видана 1908 р. накладом 200 тисяч примірників.

Спостерігаючи за розвитком скавтського руху в різних країнах світу, Іван Боберський та його однопідоумці вирішили створити подібну організацію для української молоді. Як згадував згодом Верховний Отаман Пласту Северин Левицький, «[Петро] Франко надавав ваги передусім тіловихованню і дисциплінуванню розуму й тіла через пластові ігри. Він і є поруч проф. Івана Боберського першим автором виданих ним «Пластових ігор» і реалізатором їх на терені перших пластових гуртків».

Ознайомившись із засадами англійського скавтіну, Олександр Тисовський, Петро Франко та Іван Чмола створили нову виховну організацію, якій надали української сутності. Щодо появи назви «Пласт» досі нема одностайної думки. За інформацією Степана Гайдучка, поданою 1929 р. у додатку до львівського часопису «Новий час» — «Пластовому прапорі» та 1937 р. у часописі «Сокольські Вісти», на слово «пластун» натрапив Петро Франко і

запропонував його як назву членів нової організації Іванові Боберському під час однієї з нарад у товаристві «Сокіл-Батько»: «Ще сьогодні виразно горить спомин про один з останніх вечорів десь у листопаді 1911 р. Проф. [Іван] Боберський стоїть біля бюрка [Сеня] Горука, а Петро Франко, що прозвав себе Ред бой-ом (в противенстві до Блю-бой-а), став вертіти дірку в мізку проф. Боберського, щоб цей винайшов назву на Skauting. Треба знати, що проф. Боберський мав велику пристрасть винаходити власні вислови на чужинні. (Цілком доцільне, бо послуговуватися чужими словами свідчить про убожество рідної мови). [...] Між нами падали пробні назви на Skauting. В одних викликували сміх, у других — аргументи оборони. І в розгарі балачки пригадав собі Петро Франко, що в школі стрічався з відповідною назвою. Ясна річ, що перекрутив її та вже другого дня прийшов з назвою Пласт. Чи знайшов її в книжці, чи радився свого Батька [Івана Франка], — не знаю». Подібними спогадами ділився і професор Академічної гімназії у Львові, соратник Івана Боберського, Мирон Федусевич. Натомість Мирон Заклинський стверджував, що назву «пластун», що виводилася від кубанських козаків-пластунів, подав Петрові Франкові його батько Іван Франко. Дещо інші факти викладено у спогадах Олександра Тисовського: «У конференційній залі інші учителі, як Іван Боберський, Мирон Федусевич, Юліян Лещій, часом говорили зі мною і між собою на тему моєї праці з учнями поза обов'язковими годинами навчання. [...] При одній нагоді розмова зійшла на те, як мою організацію учнів назвати, щоб їй присвоїти українську назву, що була б наближена значенням до англійського слова скавтінг. А було це якраз після появи якоїсь статті у нашій пресі (її автора вже не пам'ятаю) про життя кубанських козаків, т. зв. козаків-пластунів, які діяли в оборонній боротьбі проти кавказьких племен. Іван Боберський, посилаючись на характер діяльності і потрібні вмілості цих козаків-пластунів, сказав, що і членів моєї учнівської організації треба б назвати пластунами, бо вони стараються виробити в собі вмілості, якими відзначалися козаки-пластуні. Назва, запропонована Боберським, подобалася і була принята, але вирінуло питання, як назвати власне саму організацію тих наших пластунів. На це Боберський, який був, сказати б, спеціалістом у творенні термінів руханково-спортивного життя, сказав: коли членами організації є пластуни, то їх організація повинна називатись просто Пласт. Хоч слово пласт в українській мові має значення, яке не

конечно відповідало б суті організації юнаків, молоді, то все ж ми це слово прийняли і таким способом наш Пласт завдячує свою назву І. Боберському».

Для новопосталої організації 1911/1912 навчальний рік в Академічній гімназії у Львові був доволі складним, адже бракувало вишколених кадрів, не було пластової домівки та методичних посібників. Щоб якось заповнити ці прогалини, на основі англійських, німецьких і польських підручників було укладено методичний посібник, яким послуговувалися пластуні під керівництвом Олександра Тисовського. Крім цього, організація мала багато симпатиків. У філії Академічної гімназії у Львові Пласт розвивався під керівництвом Петра Франка. Йому допомагали Андрій Франко і Микола Мельник.

Свої перші кроки Пласт робив, користуючись підтримкою, порадами та фінансовою допомогою Івана Боберського. Саме Іван Боберський придумав клич «Бач!» для молоді організації, що розшифровувався «бисто а чесно», та знак — «стрілку з чотирма перами, повернену вістрям праворуч». Розроблені Іваном Боберським символіка та атрибутика дали поштовх до формування ідеології Пласту. Згодом Олександр Тисовський запропонував пластунам новий клич «СКОБ!»; виготовив овальну печатку та відзнаку для пластунів головної Української Академічної Гімназії. За наполяганням Івана Боберського Мирон Федусевич у 1913 р. при товаристві «Сокіл III» створив пластовий відділ «малих стрільчиків». Уперше 60

Петро Франко, співзасновник Пласту

До Львова!

Дня 28. червня 1914. в неділю у Львові

ШЕВЧЕНКОВИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ЗДВИГ.

„Сокола-Батька“, „Укр. Січового Союзу“
— і Спорт. Товариства „Україна“. —

Шість тижнів часу маємо лише до здвигу.
Вихиснуймо совісно сей час, щоби не робити ли-
ше прихвиль в останній хвилі.

Здвиг мусить випасти величаво, щоби додав нам
охоти до дальшої праці, щоби розбудив силу і завзяте в цілм народі.

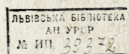
Хвиля важна. Здобуваємо наші права, бажаємо стати поруч других на-
родів. Мусимо викресати в собі огонь і розмах до бою.

Се зробить сей великий здвиг в честь Тараса Шевченка в 100 літ по
єго уродинах.

Добудьмо всіх сил, не жалуймо ні труду ні гроша, щоби здвиг основно
приготовити. На нас глядять очі Європи.

Кожний Округ подбає про свої товариства, про науку вправ, про одно-
стрій, про поїзд. Безпровадно. Приїжджайте тисячами!

„СОКІЛ-БАТЬКО“.

хлопчаків віком 8—10 років у пластових одно-
строях під своїм прапором, спроектованим
Мироном Федусевичем, виступили 1914 р. на
Шевченківському здвигу у Львові. У 1917 р.
пластуни цього відділу перейшли до Першого
пластового полку імені Петра Сагайдачного.
Їхній прапор став символом полку та зразком
для наслідування іншими пластовими полка-
ми (з 1924 р. — куренями) Галичини у 20-х ро-
ках. Не без наполягання Івана Боберського,
Пласт у Академічній гімназії у Львові та філії
почав формувати свою бібліотеку книжок з
методики та історії фізичного виховання поль-
ською, німецькою, англійською мовами. Відо-
мо, що у філії Академічної гімназії у Львові у
1912/1913 навчальному році з'явився навіть
підручник з японської гімнастики.

Завдяки зусиллям та фінансовій допомозі
Івана Боберського, який залишався мецена-
том та ідейним натхненником організації до
Першої світової війни, 1913 р. великим накла-
дом була надрукована пластова виказка (по-
свідчення пластуна). Вона була видана за
співпраці з Петром Франком накладом това-
риства «Сокіл-Батько» у Львові. Виказка місти-
ла відомості про члена Пласту, «основні точки
пластового уставу», 19 пунктів з різних ділянок
фізичної та пластової справності: скок вгору;

скок у даль; плавання; веслування; їзда верхи;
їзда на совгах (ковзанах); їзда на лещетах; рух-
ливі ігри та інші — і була розрахована на сім
років пластування.

Протягом 1912—1913 рр. Іван Боберський
надавав велику консультативну та фінансову
допомогу учневі і колезі за Академічною гім-
назією Олександрові Тисовському, який укла-
дав книгу «Пласт (scouting for boys) в україн-
ських школах». Уперше вона була опублікова-
на у «Звіті дирекції ц. к. гімназії у Львові за
шкільний рік 1912/1913», а завдяки Іванові Бо-
берському 1913 р. побачила світ окремою
брошурою накладом «Вістей з Запорожя». Її
наклад був доволі великим на той час — тися-
ча примірників. Книга Олександра Тисовсько-
го «Пласт» стала одним з основних підручни-
ків для членів пластових гуртків і полків Гали-
чини того часу.

Стараннями Івана Боберського у друкова-
ного органу «Сокола-Батька» у Львові «Вісти з
Запорожя» 1914 р. з'явився додаток — «Плас-
товий табір». Усього віднайдено сім чисел
цього додатка: за 28 лютого, 14 березня, 15
квітня, 15 травня, 26 червня та 30 липня (по-
двійне 6-те і 7-ме). У «Пластовому таборі» публікувалася інформація про пластові з'їзди, мандрівки і табори, заклики до пластових куренів краю долучатися до різних заходів, ухвали та роз'яснення про відзнаки, описи пластового однострою, статут, звіти тощо. Крім додатка, інформація про Пласт подавалася у часописі «Вісти з Запорожя». Прикладами такої інформації є публікації «Пласт», «Школярські загороди», «Пластовий улад», «Пластовий цінник», «До хв[альних] пластових гуртків!».

Іван Боберський популяризував пластову ідею у своїх працях. Наприклад, його стаття «Пласт», опублікована в «Календарі Вістей з Запорожя на 1914 рік», наклад якого становив 5 тисяч, містить чимало цікавої інформації про нову молодіжну організацію, про методику її роботи, обов'язки членів тощо. Пласт, на думку Івана Боберського, мав «виобразувати горожан і оборонців вітчизни. Є се забава в державу і оборону. Молодіж заздалегідь збирає досвід і силу, щоби прийти в поміч кожному ближньому і в поміч вітчизні». Стаття є також цінним історичним джерелом, що дає змогу доповнити історію Пласту до Першої світової війни. У «Календарі Вістей з Запорожя на 1914 рік», який редагували Іван Боберський та Сень Горук, Іван Боберський під різними криптонімами опублікував ще кілька статей: «Куди дорога?», «Гарні околиці», «Стріляне до влучі»

Іванові Боберському вдалося згуртувати молодих вчителів: Олександра Тисовського, Петра Франка, Мирона Федусевича, Дарію Білинську (Навроцьку), Савину Сидорович, Олену Степанів (Дашкевич), Оксану Федів (Суховерську), Теодора Поліху, Степана Гайдучка, Тараса Франка та інших, які тою чи іншою мірою залучилися до творення Пласту та поширення його діяльності. Напередодні Першої світової війни у Галичині вже існувало одинадцять пластових округ з центрами у Золочеві, Коломиї, Львові, Перемишлі, Рогатині, Самборі, Сокалі, Станиславові, Стрию, Тернополі, Чорткові. Іван Боберський належним чином підготував майбутніх провідних діячів пластового руху Степана Гайдучка, Петра і Тараса Франків до іспиту з руханки, який вони успішно склали 28—29 грудня 1910 р. у Львівському університеті.

Пластова ідея ширилася Галичиною зусиллями членів організації «Сокіл-Батько», головою якої був Іван Боберський. Зокрема, у 1913 р. член «Сокола» Григорій Кичун організував у станиславівській українській гімназії вісім гуртків пластунів; голова сокільської округи в Рогатині Микола Бабин займався організацією пластового життя в гімназії Українського педагогічного товариства, а колишній член старшини «Сокола-Батька» Теодор Поліха — Пластом у Коломиї. Чимало зусиль до створення та діяльності пластового осередку в Перемишлі доклали «соколи» Євген Любич, Теодор Поліха та Іван Боберський. Пластовий гурток в українській державній гімназії у Перемишлі 1912 р. увійшов до складу спортивного товариства «Сянова Чайка».

У 1921 р. Олександр Тисовський на основі своєї книги «Пласт» уклав підручник для пластової молоді «Життя в Пласті», який з доповненнями та уточненнями успішно використовується у пластовій діяльності вже понад 90 років. У 20-х рр. ХХ ст. пластуни послуговувалися у своїй діяльності працями Івана Боберського «Забави і гри рухові», «Впоряд», «Лавчина і щєблівка», «Туристика» та ін.

Упродовж усього свого життя Іван Боберський намагався не втрачати контактів з провідними діячами пластового руху. Про це свідчить його листування з Олександром Тисовським, Оленою Степанів, Степаном Гайдучком, Северином Левицьким та іншими. Крім того, живучи в Канаді та Словенії, Іван Боберський вивчав історію та методику виховання скавтів різних країн світу, а своїми висновками та спостереженнями ділився з діячами пластового

руху. Показовим є його перебування у Львові від 16 лютого до 3 березня 1928 р. Попри зайнятість, 24 лютого Іван Боберський знайшов час для виступу перед пластунами. Його доповідь була присвячена 20-літтю від заснування скавтського руху в Англії і стосувалася англійських скавтів, які проживали у Канаді і там провадили свою діяльність. Уривки доповіді Івана Боберського, яка була записана завдяки Степанові Гайдучку скорописцем Михайлом Трілем, були опубліковані в березні 1928 р. у пластовому журналі «Молоде життя». Повний текст, за наполяганням Степана Гайдучка, після відповідних правок Івана Боберського, побачив світ окремою брошурою 1939 р. в серії товариства «Сокіл-Батько» «Сокільська бібліотека». На згадку про зустріч з пластунами Іван Боберський залишив у книзі протоколів Верховної Пластової Команди запис такого змісту: «В день звіту про Канаду, дня 24.II.1928 у Львові, в домі вул. Бляхарська ч. 11».

Отже, попри організаційні та фінансові труднощі, напередодні Першої світової війни у Львові відносно швидко вдалося створити організацію Пласт та поширити її діяльність на теренах Галичини. Внесок у цю справу Івана Боберського неоціненний: він долучився до формування організаційних та ідеологічних засад Пласту; завдяки його зусиллям і фінансовій допомозі в перші роки існування організації були опубліковані пластові методичні видання, які послужили підвалинами для розвитку пластового руху. Іван Боберський надавав постійну консультативну допомогу провідникам Пласту, популяризував пластову ідею. Упродовж усього свого життя Іван Боберський не втрачав контактів з провідними діячами пластового руху.

Використана література:

1. Календар «Вістий з Запорожа» на 1914 рік. — Львів: Наклад редакції «Вістий з Запорожа», 1913. — 224 с. 2. Бистрий П. Проф. І. Боберський між пластунами // Молоде Життя. Часопис Українського Пласту. — Львів, 1928. — 15 березня. — Ч. 3(51). — С. 8—9. 3. Гайдучок С. Читаю і згадую // Сокільські Вісти. Орган Українського Сокільства. — Львів, 1937. — Січень. — Ч. 1. — С. 5—7. 4. Звіт дирекції ц. к. гімназії у Львові за шкільний рік 1912/1913. — Львів: Накладом наукового фонду, 1913. — 112 с. 5. М. Ф-ч [Мирон Федусевич]. «Сокіл III» у Львові // Вісти з Запорожа. Часопис руханкових, змагових, мандрівних і пожарних товариств. — Львів, 1913. — 31 марта. — Ч. 79. — С. 4—5. 6. Пласт (Scouting) // Звіт дирекції ц. к. гімназії у Львові за шкільний рік 1911/1912. — Львів: Накладом наукового фонду, 1912. — С. 20—21. 7. Проф. Іван Боберський // Діло. Львів, 1928. — 2 березня. — Ч. 48(11302). — С. 3. 8. Тисовський О. З юних літ Українського Пластового Уладу // Пластовий шлях. — 1954. — Ч. 7. 9. Федусевич М. Початки Пластового Руху у перспективі сорокліття // Пластовий шлях. — 1951. — Ч. 5. — С. 14—17. 10. ЦДІА України у Львові, ф. 389, оп. 1, спр. 1, 11, 52, 155, 162, 166, 167, 168, 961. 11. Blue Boy. Щоб не забулося // Пластовий прапор. — Ч. 8. — Листопад, 1929. — Додаток до часопису «Новий час». — Ч. 122 (731). — Львів, п'ятниця 1 листопада 1929. — С. 13.

ЗМІСТ «ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ»

за 2015 рік (числа 181—184)

ЗАРІНА АКОПЯНЦ

Моя мрія — відбудувати Донецький аеропорт
(Бути вірним Україні), ч. 2 (182), с. 30

МАКСИМ БАДІК

Коли б відзначення вручали «за щастя у серці»
(3 пластового життя), ч. 1 (181), с. 12

ПАВЛО БІЛОУС

Влада зрозуміла, що люди таки щось вирішують
(Бути вірним Україні), ч. 4 (184), с. 28

БОГДАННА БЛАЖЕНКО ТИТЛА

Митрополит Андрей Шептицький
(Пластові постаті), ч. 1 (181), с. 43
Патріярх Київський і всієї України Мстислав Скрипник
(Пластові постаті), ч. 2 (182), с. 48
Патріярх Української Греко-Католицької Церкви Любомир Гузар
(Пластові постаті), ч. 3 (183), с. 38
Володимир Стернюк — митрополит підпільної Церкви
(Пластові постаті), ч. 4 (184), с. 42

ПИЛИП БОТТЕ

Австралія. Пластове життя вирує (3 пластового життя), ч. 4
(184), с. 26
Пл. сен. кер. Омелян Слободян, БМ (На Вічну Ватру), ч. 4
(184), с. 54

РОМАН ГАВРИЛЯК

Мій спомин про «Кубу» (На Вічну Ватру), ч. 3 (183), с. 52

МАРІЧКА ГАП'ЮК

Для тебе, воїне (Бути вірним Україні), ч. 1 (181), с. 35

ОЛЕНА ГЛАЗУНОВА

Маріуполь. Там вірність Україні пізнають через війну
(Бути вірним Україні), ч. 1 (181), с. 24

АННА ГОРЯЇНОВА

Як Пласт змінив моє життя (Пласт і суспільство), ч. 3 (183), с. 35

ІРИНА ГОФРИК (СПІЛЬНО З МАРТОЮ СУСУК)

Виховництво заради виховництва. Чи ні?
(3 пластового життя), ч. 4 (184), с. 20

АНДРІЙ ГРЕЧИЛО

Український прапор (Наша історія), ч. 1 (181), с. 46

ВАЛЕНТИНА ДИМИТРОВА

Сяйво надії (3 пластового життя), ч. 1 (181), с. 8

НАЗАР ДОМБРОВЕЦЬКИЙ

Гартуємось у вірності Пластовій Присязі
(3 пластового життя), ч. 2 (182), с. 12

ХРИСТИНА ДУБНИЦЬКА

Тут зупинився час (3 пластового життя), ч. 3 (183), с. 19

ВІТА ЖУКОВСЬКА

Свято весни Київської станиці (3 пластового життя), ч. 2 (182), с. 22

ПЕТРО ЗАДОРЖНИЙ

Фотограф може зробити фото, яке житиме навіть після його
смерти (Бути вірним Україні), ч. 3 (183), с. 32

ОКСАНА ЗАКИДАЛЬСЬКА

XVIII Крайові пластові наради
(3 пластового життя), ч. 1 (181), с. 6

НАДІЯ ЗВЕЗДИНА

Зимовий рейд (3 пластового життя), ч. 1 (181), с. 10

підготував Юрій Леськів

ОЛЬГА ЗЕНЬ

Пластова методика як засіб виховання активного громадянина корисна і для непластової молоді (Пласт і суспільство), ч. 1 (181), с. 38

ВІТАЛІЯ ІЛЬНИЦЬКА (СПІЛЬНО З ІРИНОЮ ДЕМИДОНТ)

Як новачки таборували «Під крилами Янгола» (З пластового життя), ч. 3 (183), с. 14

ЮЛІЯ КАКУЛА

Згадай пісню (З пластового життя), ч. 2 (182), с. 18

МАРТА КАСЬЯНОВА

Легенда, що оживає (З пластового життя), ч. 3 (183), с. 16

ЮРІЙ КЛЮФАС

Болюча втрата для рідних, близьких, пластових друзів і колег (На Вічну Ватру), ч. 3 (183), с. 50

НАСТЯ КОВАЛЬСЬКА

На вишколі PR та комунікації стає щоразу цікавіше (З пластового життя), ч. 4 (184), с. 17

НАТАЛІЯ КОЛЕСНИК

Джемборі в країні, де сходить сонце (З пластового життя), ч. 3 (183), с. 24

ОЛЕСЯ КОРОБКО (СПІЛЬНО ЗІ СЕРГІЄМ ВАСИЛЕНКОМ)

У Харкові знову залунало пластове гасло «СКОБ!» (З пластового життя), ч. 1 (181), с. 15

ЮРІЙ КУЗИЧ

Мій спомин про пл. сен. Ірка Дольницького (На Вічну Ватру), ч. 2 (182), с. 56

БОГДАН КУЗИШИН

Минуло 90 років від заснування Пластового Загону «Червона Калина» (З пластового життя), ч. 4 (184), с. 6

ОКСАНА КУЗИШИН

«Верховинки» відзначили 65-ліття (З пластового життя), ч. 4 (184), с. 14

УЛЯНА ЛАЙКІШ

Пласт там, де ти. Де ти, там Пласт (З пластового життя), ч. 1 (181), с. 18

ЮРІЙ ЛЕСЬКІВ

Гуртуймося, борімося і перемагаймо! (Від редакції), ч. 1 (181), с. 5
 Про воєнні реалії — з бійцем добровольчого батальйону (Бути вірним Україні), ч. 1 (181), с. 27
 Російська історія в Криму розпочалася анексією (Огляди і погляди), ч. 1 (181), с. 50
 Деякі завдання виконано, над іншими працюємо (Від редакції), ч. 2 (182), с. 5
 Пластовий травень в Аргентині (З пластового життя), ч. 2 (182), с. 26
 Свято Героїв покликане гуртувати молодь (Пласт і суспільство), ч. 2 (182), с. 46
 «Чорноморська мудрість» — вартісне видання для Пласту і громади (Огляди і погляди), ч. 2 (182), с. 54
 До війни звикнути неможливо (Від редакції), ч. 3 (183), с. 4
 Маківка (Наша історія), ч. 3 (183), с. 42
 Пам'ятаймо про великі дні наших Визвольних змагань (Від редакції), ч. 4 (184), с. 5
 Від Революції на граніті до Євромайдану (Бути вірним Україні), ч. 4 (184), с. 33
 Авторку наказу встановлено (Від редакції), ч. 4 (184), с. 45
 Подяка Лярісі Зварун-Музичці (Від редакції), ч. 4 (184), с. 45

ВОЛОДИМИР ЛУЦІВ

Курінь «Вовкулаки» втратив відданого пластуна (На Вічну Ватру), ч. 2 (182), с. 57

ОРИСЯ МАРЦЮК

Тут я хочу жити! (3 пластового життя), ч. 2 (182), с. 24

ОКСАНА МИКИТЧАК

Пл. сен. Ірина Савицька Козак (На Вічну Ватру), ч. 4 (184), с. 55

ХРИСТЯ МОЛДАВЧУК

Пластовий авіаційний вишкіл «Ешелон»
(3 пластового життя), ч. 1 (181), с. 16

БОГДАНА МОНЧАК

Штрихи до історії пластової станиці в Монреалі, Канада
(Пластова історія), ч. 3 (183), с. 56

АНДРІЙ ОВЧАРУК

Дуже свій, безкінечно рідний (На Вічну Ватру), ч. 3 (183), с. 49

ІГОР ОЛЕКСЮК

Бути вірним Богові й Україні (Бути вірним Україні), ч. 2 (182), с. 41

ЛАРИСА ОНИШКЕВИЧ

Слідами деяких наших слів (Про мову), ч. 4 (184), с. 38

ЛЮБОМИР ОНИШКЕВИЧ

85 років журналу «Пластовий шлях» (Від редакції), ч. 2 (182), с. 6

ОЛЕКСАНДРА ПЕТРАУСКАЙТЕ

У Пласті виховується молода еліта України
(3 пластового життя), ч. 2 (182), с. 16

СЛАВОМИР ПІГУТ

Не так вже й давно це було... (Пластова історія), ч. 4 (184), с. 49

ТЕТЯНА ПЛЯЦОК

Дикий Захід: пластова інтерпретація
(3 пластового життя), ч. 2 (182), с. 20
Людину з «Тіні лісу» забрати можна...
(3 пластового життя), ч. 4 (184), с. 12

ПЕТРО ПОРОШЕНКО

Вітання з нагоди 103-ї річниці Пласту (Офіційне), ч. 2 (182), с. 11

ОКСАНА ПОСТОЛАН

Якщо можеш — зроби! (Бути вірним Україні), ч. 1 (181), с. 32

ПРОВІД «ВАТАГИ БУРЛАКІВ»

Пл. сен. Юрій Купчинський, ВБ (На Вічну Ватру), ч. 3 (183), с. 52
Пл. сен. Лев Добрянський, ВБ (На Вічну Ватру), ч. 4 (184), с. 55

ПРОВІД «ВОВКУЛАКІВ»

Пл. сен. Ірко Дольницький — «Дулька»
(На Вічну Ватру), ч. 2 (182), с. 56
Пл. сен. Юрій Ожга (На Вічну Ватру), ч. 4 (184), с. 55

ПРОВІД «СІРОМАНЦІВ»

Пл. сен. Юрій Український, СМ (На Вічну Ватру), ч. 3 (183), с. 50

ПРОВІД СТАНИЦІ ТЕРНОПІЛЬ

Приятелька Пласту Емілія Кузик, членка ОУН та зв'язкова УПА
(На Вічну Ватру), ч. 1 (181), с. 53

ПРОВІД «ЧОРНОМОРСЬКИХ ХВИЛЬ»

Пл. сен. Марія Полянська, ЧХ (На Вічну Ватру), ч. 4 (184), с. 55

АНДРІЙ РЕБРИК

Богдан Братасюк: «Це було свідоме рішення — іти захищати
Батьківщину» (Бути вірним Україні), ч. 1 (181), с. 30

«РЕПОРТЕР»

Мирослава Радловська. Життєвий шлях довжиною в 90 літ
(Ювілей), ч. 4. (184), с. 48

ЛІДА РИЖІЙ

Пластове юнацтво змагалося на 53-й «Орликяді»
(3 пластового життя), ч. 4 (184), с. 18

СЕРГІЙ САБО

Літнє таборування на пластовій оселі «Новий Сокіл»
(3 пластового життя), ч. 3 (183), с. 22

ТАРАС САДОВИЙ

КМТ «Козацького роду» (3 пластового життя), ч. 4 (184), с. 8

ОЛЬГА СВДІЗИНСЬКА

Роздуми на тлі українського спротиву
(Бути вірним Україні), ч. 1 (181), с. 16
Зміст журналу «Пластовий шлях» за 2014 рік
(Іменний покажчик), ч. 1 (181), с. 58
Пл. сен. кер. Павло Дорожинський, ЛЧ
(На Вічну Ватру), ч. 1 (181), с. 52
У війні на сході України віддав життя ст. пл. Микола Гордійчук
(На Вічну Ватру), ч. 3 (183), с. 48

ТЕТЯНА СЛЮСАРЧУК

Ірина Вовк: «Можливо, я ще візьму зброю в руки»
(Бути вірним Україні), ч. 2 (182), с. 34

ТЕТЯНА СОБОЛИК

Там робиться історія, і я хочу ще побути творцем тієї історії
(Бути вірним Україні), ч. 3 (183), с. 28

АНДРІЙ СОВА

Пластові печатки Стрийського коша
(Пластова історія), ч. 1 (181), с. 54
Сфрагістичні пам'ятки 6 пластового куреня імені Івана Богуна
в Перемишлі (Пластова історія), ч. 2 (182), с. 58
Пробоем до мети. Діяльність Пласту в селі Уличному
на Дрогобищині (Пластова історія), ч. 3 (183), с. 54
Вічно читаємо про війну з усіх боків
(Пластова історія), ч. 4 (184), с. 56

ПЕТРО СОДОЛЬ

Слава Україні! Героям Слава! (Наша історія), ч. 2 (182), с. 12

СТАРИЙ ВОВК

Нова спеціалізація пластування?
(Думки Старого Вовка), ч. 1 (181), с. 36
Український Пласт чи світовий скавтінг?
(Думки Старого Вовка), ч. 2 (182), с. 44
Щоби слава не пропала! (Думки Старого Вовка), ч. 3 (183), с. 34
Що є найважливішим? (Думки Старого Вовка), ч. 4 (184), с. 36

ОЛЯ ФЕГЕЦИН (СПІЛЬНО З ЯНОЮ ЛОТОВСЬКОЮ, АНДРІЄМ КАНАКОМ, ЛЕСЕЮ ФЕДОРЕНКО ТА ЮРІЄМ ЛЕСЬКОВИМ)

Про два етапи крайового з'їзду в Україні
(3 пластового життя), ч. 4 (184), с. 22

ЛЯРИСА ЧЕБІНЯК (СПІЛЬНО З АРЕТОЮ БОЙКО)

Школа Булавних — 2015 «Зірвалася хуртовина»
(3 пластового життя), ч. 3 (183), с. 6

ВІКТОР ШАЦЬКИЙ

«Білі берети» на службі Україні (Бути вірним Україні), ч. 2 (182), с. 39

АНАСТАСІЯ ЮЗИК

Пластуни зі сходу України завітали у «Старий Кляштор»
(3 пластового життя), ч. 3 (183), с. 10

ЮРІЙ ЮЗИЧ

Пласту в Києві незабаром 100 років
(Пластова історія), ч. 2 (182), с. 61

ОЛЕСЬ ЮРЧЕНКО

Дух ліній Роберта Лісовського (Огляди і погляди), ч. 3 (183), с. 46
«Про філателію всім» Валерія Чередниченка
(Огляди і погляди), ч. 4 (184), с. 46

БЕЗ АВТОРА

У війні на сході України загинув пластун Андрій Білик
(На Вічну Ватру), ч. 4 (184), с. 52

ОФІЦІЙНЕ

Про резигнацію Головної булавної УСП, ч. 1 (181), с. 6

— ” —
**БУДЬ ТІЄЮ ЗМІНОЮ,
ЯКУ ХОЧЕШ БАЧИТИ У СВІТІ!**

Гасло Пласту — НСОУ на 2016—2018 роки

Фото Артема Жукова

1996-2016

20 років перевтілень

ПЛАСТОВИЙ
ШЛЯХ

ЩОКВАРТАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ